

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

1
2017

BFOs kommentarer
til Iverksettingsbrevet

Den militære lederutdanningen
må bestå ved krigsskolene!

Mer Nordisk
forsvarssamarbeid!

HV
– Interaksjon skaper tillitt!

FPVS leverer

– FOS VINTER 2017!

Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?

VINTERTILBUD!

10%

RABATT PÅ ALT

BRUK KUPONGKODE: OFF1

⌚ GJELDER KUN T.O.M 17/02

> BFO.MILRAB.NO <

Skriv **OFF1** i feltet for kupongkode i handlekurven og trykk på knappen *Bruk*. Tilbudet er eksklusivt for lesere av *Offiserbladet* og kan kun brukes 1 gang per person.

Suunto Core Ultimate Black - Klokke

Ultimate, en modernisert utgave av bestselgeren Suunto Core All Black

2299,-

Proton Essential 5000mAh - Nødlader

Liten og lett powerbank med en vekt på kun 130g

299,-

Oakley Flexion - Hansker

Strategisk plassert paneler av støpt TRP gir god beskyttelse mot støt og slitasje.

484,-

Brynje Antarctic - Hettejakke

Jakken har et tykt ullstoff og er 100% vindtett.

1999,-

SE MER PÅ **BFO.MILRAB.NO**

Forsvaret ut på anbud?

Ordtakene «Det er dyrt å være fattig» og «Nød lærer naken kvinne å spinne», dukker stadig opp i tankene nå som forsvarsdebatten fortsetter inn i det nye året. På 2000-tallet dukket mange «lure» idéer opp, for å spare penger, og/eller gjøre ting mer effektivt. Om det har blitt mer effektivt, eller så besparende, kan vel noen ganger diskuteres.

I 2002 overtok det nyetablerte Forsvarsbygg all EBA Forsvaret hadde, og ved utgangen av 2010 hadde de 1.500 ansatte fordelt på 365 av landets kommuner. Forsvaret måtte leie tilbake eiendommene og bygningene, og Forsvarsbygg skulle stå for vedlikehold og

nybygg. Leiesummen Forsvaret totalt betaler pr år er svimlende høy, og graden av vedlikehold kan diskuteres. Forsvarsbygg skal imidlertid ha ros for en rekke flotte og praktiske nybygg frem til nå. Men om Forsvarsbygg har ført til en reell innsparing for Forsvaret, eller om vedlikeholdet går raskere og bedre, har de fleste av oss mistet troen på for lenge siden. Men FD fikk jo større kontroll.

Så ble det stats-eide selskapet AIM Norway etablert i 2011, under FD-eierskap. De overtok for Luftforsvarets Hovedverksted Kjeller, og teknisk vedlikehold av Luftforsvarets fly/helikoptre, primært F-16 og SeaKing, men etter hvert F-35, NH-90 og redningshelikopteret AW-101. Flere oppfattet dette som en form for «sivilisering» og en fratagelse av kontroll/ansvar fra FLO/Luftforsvaret. Men AIM Norway gjør en god jobb. Innsparingen er jeg usikker på, men FD fikk jo større kontroll.

Forsvarsmateriell ble opprettet i januar 2016. Her fratas Forsvarssjefen ledelse og kontroll over materiellinvesteringer og da større deler av materiellforvaltningen i Forsvaret. Forsvarsmateriell har 1.300 ansatte, flere tidligere FLO-ansatte. Nylig ble alle ansatte renholdsbetjenter oppsagt, og sivilt firma leies inn til å gjøre jobben. Store utfordringer med sikkerhetsklareringer, og mange måtte følges av sikkerhetsvakter under vaskejobben. Representerer Forsvarsmateriell en innsparing? Vel - men FD sikres full kontroll.

Når det gjelder utsetting av tjenester for øvrig, så inngikk Forsvaret i 2015 en avtale med Wilhelmsen-gruppen og datterselskapet NorSea Group, om container-lagring og sikring av store mengder forsvarsmateriell på Wilhelmsen-gruppens baser langs hele kysten vår, inklusive avtale om beredskap og eventuell frakt av dette materiellet til bestemmelses-stedet. Dette er primært en logistikk-støtte til HV. NorSea har også representanter i Forsvarets kommando-sentraler, under øvelser/krise/krig. Dette er faktisk et eksempel på utsetting og militært/sivilt samarbeid som er meget effektivt, men hva ved krise/krig i forhold til Krigens Folkerett? Økonomien kjenner jeg ikke til.

Det siste på utsettings-fronten er vel avgjørelsen om å selge en større del av Forsvarets Scania nyttekjøretøyer, samt la Scania Norge as overta vedlikehold, teknisk støtte, samt reservedels-tilgangen på gjenværende kjøretøyer. Fremtidig leasing av nyttekjøretøyer er visstnok også i planene. En sivilisering av Forsvaret? Økonomi?

Så til noe helt annet - les Offisersbladet på BFOs nye websider, men nå kan dere også laste ned ny App i AppStore eller Google Play (Offisersbladet+). Den fungerer på mobil og alle andre plattformer, enten det er Apple eller Android.

Lykke til i 2017!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

1
februar 2017

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPPENS ORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
malin@riktigmedia.no
Mobil: 954 93 309

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@prikke.me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Beltevogn fra 2 bataljon under vinterøvelse.
Foto Anette Ask Forsvaret.

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 26. januar 2017
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 2 april	31. mars	14. april
Nr 3 juni	9. juni	23. juni
Nr 4 august	11. august	25. august
Nr 5 oktober	22. september	6. oktober
Nr 6 desember	24. november	8. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

KUN 100 KRONER
i måneden!

BFOs KOLLEKTIVE INNBOFORSIKRING

er nå enda bedre

ER DET SLIK VERDENS BESTE INNBOFORSIKRING SER UT?

- ✓ Skreddersydd for deg som jobber i det militære
- ✓ Ingen øvre forsikringssum
- ✓ Dekning over hele verden (innbo utland)
- ✓ Containerforsikring inkludert
- ✓ Utvidet dekning på forbrukerelektronikk
- ✓ Superdekning er som tidligere inkludert

Vil du vite mer?

**RING 21 07 57 40 ELLER GÅ INN PÅ
WWW.BFO.NO/FORSIKRING**

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

FASTE SAKER:

Redaktøren: Forsvaret ut på anbud?	3
BFO leder: Utredning og iverksetting, hva betyr faktisk langtidsplanen	20
Giv akt!	21
Hva skjer?	22
KAFO&BESO	31
Litt av hvert	40, 41, 62, 64
Kjekt å ha!	45
Filmanmeldelse	50
Leserinnelegg	56
Tilbakeblikk	63
Internasjonale nyheter	66

ARTIKLER:

FPVS leverer; FOS-vinter 2017	6
Iverksett!	10
Den militære lederutdanning må bestå ved krigsskolene	12
Brigade Nord til NATO-opdrag i Litauen	14
Mer nordisk forsvarssamarbeid	16
Hvordan unngå at NATO-Russland forholdet eskalerer?	32
Best blant likemenn og -kvinner	36
Thüssen Krupp viste frem sin ubåtkandidat i Oslo	38
«Veteran møter veteran»	39
Når din firbente følgesvenn blir «soldat» i HV	42
M-72 solgt for 1 mrd dollar siden 1966	46
F-35 leverer etter forventning og er i rute	48
Interaksjon skaper tillit	52
Over halvparten av musikkroppen er jenter	57
Tyskland tar en lederrolle i Europa	58

FPVS leverer; FOS – vinter 2017

Befalets fellesorganisasjon var tilstede under opptaket til forsvarets befalsskoler på Sessvollmoen. Her ble 198 elever tatt opp eller gitt tilbud om utdanning og mulighet til tilsetning som sersjant.

TEKST: JON VESTLI KOMPETANSEUTVIKLER BFO
FOTO: FMS

Det er betryggende å se og overvære den ro og profesjonalitet som nå preger alle sider ved forsvarsets opptak og seleksjon. Ja, det er nok diskusjoner, frustrasjoner, imponerende prestasjoner og sinne til tider – men det er bak scenen. Befalskolene kan fokusere fullt og helt på den enkelte kandidat, og for de som ønsker en skoleplass er bordet dekket for å kunne prestere og fremstå som den beste utgaven av seg selv. Og det gjør de alle.

Årets opptak startet med 1151 søknader og innkalling til 680 søkere. Dette er omtrent på samme nivå som de foregående år. Imidlertid, når man ser på antall elever som vil bli tatt opp til utdanning, er årets tall det laveste siden 2011 og 2012.

I motsetning til tidligere år var det også nå «åpne søknader» for Hærens grenaderer. Tidligere var det en forutsetning at egen avdeling kunne stille garanti for praksisår etter endt utdanning ved befalskolen, i år er dette endret som et resultat av ny militær ordning. Nå vil alle kvalifiserte – 45 i tallet, få tilbud om utdanning

og deretter bli beordret til praksis ved en av Hærens avdelinger. Dette er en stor endring!

BFO tok derfor umiddelbart kontakt med Sj HBS og de ansvarlige for Hærens opptak og påpekte behovet for å presisere dette overfor de som nå kan starte på GBK. «Dette vil bli gjort!» sa Sjef HBS.

På opptaket denne gang ble det også benyttet nye fysiske tester. Alle skolene benyttet det nye testbatteriet med 3000 meter, hang-ups, medisinalstøt og stille lengde. Av de 453 kandidatene som møtte opp til opptaket på Sessvollmoen, var det 47 som ikke klarte det nye minimumskravet ved første gangs testing, mens 14 strøk på de nye styrketestene. Idretts-offiserer som gjennomførte testene, vil i etterkant analysere resultatene, og forhåpentligvis se disse opp mot hvordan elevene presterer i skoleåret. Dette er nok klokt, for BFO får en del signaler om de nye testene og hvordan disse samsvarer med tjenestens krav. Vi vet at det er gjennomført både forskning og testing i forkant av beslutningen, men spørsmålet nå er om testene er riktige. De er raske å gjennomføre, men tester man det rette?

Ellers ser man at omstillingskravene

fra FD allerede har konsekvenser. På grunn av nedleggelsen av HVBS ved Garnisonen i Porsanger og merarbeidet dette medfører, ble kullet redusert med 20% i årets opptak. BFO mener dette var en klok beslutning for å unngå for stort arbeidspress, men samtidig er den operative konsekvensen at HV da underproduserer befal til egen organisasjon.

Nedleggelsen av HVBS og kutt i årets UB-kull vil påvirke rekrutteringen til både OR- og OF-kategorien negativt; av de som ble tatt opp på Krigsskolen Linderud i 2016, var 20 % av kullet utdannet ved HVBS. BFO mener det er feil å nedlegge en skole som både produserer kvalitativt gode befal og som driver svært kosteffektivt, men den politiske beslutningen er tatt.

Det vil bli spennende å se hvordan informasjonen om og gjennomføringen av ny militær ordning og utdanningsreformen vil påvirke rekrutteringen til Forsvarets utdanninger. Det var en nedgang i 2016 på antall søkere, og spørsmålet vil da bli hvordan utviklingen vil være frem mot sommeropptaket 2017.

«Time will Show»..

Lagsoppgaver er viktig for å teste fysisk utholdenhet og lederegenskaper til alle i laget.

Isbading og kunnskap om hvordan man kommer seg opp hvis man går gjennom isen er viktig.

Spenst må man også ha. Her fra stille lengde testen.

Kandidatene skal lære seg å fyre opp bål og koke seg vann.

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr. 172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbel ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

 friluft
FRILUFTSPRODUKTER AS

Iverksett!

Forsvarssjefen fikk Iverksettingsbrevet fra Forsvarsdepartementet 20 desember. Dette brevet var svært detaljert på økonomien og endringene for de neste fire årene, og bygger videre på de linjene som Stortinget besluttet medio november. Hva innebærer dette?

Av **JON VESTLI, KOMPETANSEUTVIKLER BFO**

FOTO: FORSVARETS MEDIESENTER

Økonomien er åpenbart det viktigste forholdet som Forsvarssjefen skal forholde seg til og til dels realisere selv gjennom perioden. Forsvaret har fått tilført friske midler. I et samfunnsperspektiv er økningen for forsvarssektoren antageligvis høyere enn for alle andre departementer. Dette faktum stiller da også krav om å levere resultater tilbake.

Samtidig med at man får tilført midler må forsvarssjefen forholde seg til tøffe effektiviseringskrav fra Forsvarsdepartementet. $270 - 251 - 400 - 491 = 1.412$ millioner kroner. I tillegg skal man redusere bemanningen med 484 årsverk – 1058 ansatte er definert som overtallig kompetanse og det er behov for 574 ansatte med ny kompetanse.

Dette er gevinstrealiseringen som Forsvarssjefen skal skape fra 2017 til 2020. Selv om man i samme periode får en netto tilførsel av ressurser, er dette drøy kost for en etat som har drevet systematisk intern-effektivisering de siste ti årene. Effektiviseringskravet inneholder to elementer. Det er frigjøring av midler som skal gå til å modernisere og endre Forsvaret i retning av en mer bærekraftig struktur, og samtidig innfri store deler av Forsvarsdepartementets andel av Regjeringens AB&E – reform (Avbyråkratisering og effektivisering av offentlig sektor). Noe kommer altså «tilbake til Forsvaret direkte» mens en andel vil tilbakeføres til Finansdepartementet for å kunne fordeles til «prioriterte områder».

Etter sigende er denne fellespotten noe av finansieringspakken av Forsvarssektorens budsjettøkning. Dette kan vel tolkes som en aksept av den omstilling som

allerede har skjedd (effektiviseringen har kommet langt), og at forsvaret av Norge er en prioritert oppgave sett opp mot de andre behovene i samfunnet.

Så det som er sikkert om økonomien er at den er sikret i 2017, det er avtalt en plan for de neste fire årene gjennom vedtaket i Stortinget og de tre store partiene har blitt enige om å «arbeide for å realisere den skisserte utviklingslinjen som Langtidsplanen har trukket opp mot 2035. Men etter 2020-23 er det ingenting som er sikkert.

VIKTIGST AV ALT

I 2017 for BFO er starten på utdanningsreformen i Forsvaret. Dette er det kapitlet i iverksettingsbrevet som er mest detaljert med hensyn til krav om innsparing og innretning, men vag på beskrivelse av de kvalitative målene som skal oppnås. Dag-

ens utdanningssystem vil bli kraftig endret – det er sikkert. 2017 skal etablere en utgangsstilling for videre endringer og nedbemanninger gjennom å samle all myndighet og ansvar for den nivådannende utdanningen ved Forsvarets Høgskole. Deretter vil det i løpet av kort tid bli gjennomført organisatoriske, pedagogiske og faglige endringer i raskt tempo. Dette vil kreve svært gode sårbarhets- og risikoanalyser, noe BFO håper man både tar seg tid til og faktisk tør å diskutere.

For diskusjonene om endringen av de institusjonene vi i dag kjenner, med en dokumentert faglig kvalitet gjennom faktisk testing i luften, på sjøen og på land gjennom de siste generasjoner, er gjennomsyret av følelser. Den eneste muligheten for å kunne overkomme motstanden og skape en konstruktiv ramme omkring utviklingen, går gjennom dialog og ærlig-

het om de sårbarheter som kan oppstå. Dersom prosjektet blir gjennomført «fordi FD sier det», tror BFO at dette vil feile og medføre uopprettelig skade for de neste tretti år. Det har vi ikke råd til!

FLO skal også omstilles. Dette var rykter i løpet av høsten hvor BFO ikke fikk formell informasjon om hvilket nytt konsept man tenkte på. Nå har vi fått kunnskap om grunnlaget, og det er grunn til bekymring når dette så å si uten unntak dreier seg om økonomi. FMA skal ha skryt for den betenkning de har levert i saken. BFO håper at man i Landmaktstudien kan få synliggjort konsekvensene av salg og utsetting av vedlikeholdet på hjulkjøretøy faktisk vil ha for operativ evne – tilgjengelighet på kompetanse og kjøretøy der behovet er.

2017 vil bli et spennende år. Det er fortsatt en usikker fremtid for Forsvaret. Økonomien er sikret år for år. Landmaktstudien vil bli levert. Det er politisk valg i Norge og mange andre NATO-land i 2017, og utsiktene til flere runder med krevende omstillinger gjør at 2017 vil bli spennende

på flere måter. De siste punktene vil ikke påvirke deg og meg direkte, men vil kunne være faktorer som former utviklingen av forsvarspolitikken og dermed Forsvarets videre fremtid. I tillegg er det fortsatt stor usikkerhet omkring ny militær ordning og HR-kjeden er fortsatt ustabil. BFO vil derfor i enda større grad enn tidligere fokusere på å ta vare på våre medlemmer – i alt. Dette kommer til uttrykk gjennom kurstilbudene gjennom 2017 og det preger våre krav til medvirkning i alle omstillingsprosjektene. BFO vil også være aktivt tilstede ved de avdelingene som blir truffet spesielt.

For å få til en god og konstruktiv omstillingsprosess lokalt og påvirke sentralt er BFO helt avhengige av å få innspill fra den enkelte, fra lokalforeningene og lokale tillitsvalgte. Det er mye i IVB som detaljstyrer utviklingen mot 2020, men BFO og også Forsvarssjefen har mulighet til å lese tilbake når de foreslåtte endringer vil ha utilsiktede konsekvenser.

BFO er til for deg!

Den militære lederutdanning må bestå ved krigsskolene

KAFO Landsstyre samlet rundt leder BFO Jens Jahren i BFOs sekretariat. Foto: Lars-Andreas Irgens

Langtidsplanen (LTP) er satt og utdanningsreformen er et faktum, men hvordan den nye krigsskoleutdanning skal se ut er fortsatt ikke avgjort. KAFO mener dagens kadetter er essensielle i denne prosessen, og at de bør lyttes til når det kommer til innhold i den nye krigsskoleutdanningen.

Nå skal befalsskoleutdanningen slås sammen med krigsskolen, og utdanningstiden skal ned med ett år. Dette betyr at enkelte fag vil reduseres eller fjernes fra studieplanene. I tillegg er det vedtatt at lønn for kadetter skal fjernes, og de skal ha utbetalt 1G samt kost og losji. Dette frykter vi vil gjøre at andelen kadetter med tidligere tjenesteerfaring synker betraktelig. Med en yngre og mindre erfaren kadettmasse mister man en viktig del av utdanningen.

Noe av det som kjennetegner militære ledere er evnen til å arbeide i komplekse og stressende situasjoner. De må takle store mentale og fysiske påkjenninger, samt hurtig kunne omstille seg etter situasjonen. Det forventes at en offiser skal være handlekraftig og lede sine menn under krise og krig. Med andre ord forventes det egenskaper som ikke kan trenes på i et klasserom. For å ivareta dette er det først og fremst viktig at lederutviklingsavdelingene ved de ulike krigsskolene består. Mye av grunnlaget for lederutdanningen skjer gjennom teoretisk undervisning og veiledning. Like viktig er den praktiske treningen som skjer både individuelt og lagvis på øvelser og andre aktiviteter utenfor klasserommet. Dagens kadettmasse er

sammensatt av mennesker med svært ulike bakgrunn. Dette gjør at kadettene også lærer mye av hverandre, da de sitter på ulike erfaringer fra tidligere tjenestested og skolegang. Alle disse faktorene bidrar til at Forsvaret utvikler gode offiserer som kan lede i fred, krise og krig.

KAFO mener på bakgrunn av dette at den militære lederskapsutdanningen må prioriteres ved krigsskolene. Dersom noe skal kuttes fra dagens studieplaner bør det tilstrebes at dette er fag som tilbys sivilt, eller som ikke er strengt nødvendig for en offiser. Dette vil selvsagt styres av de ulike bransjene det skal utdannes offiserer til. Lederutdanningen er så vel en modningsprosess, som en utdanning. Prosessen vil fortsette ute i avdeling, men jo lengre kadettene kommer under sin

utdanning, jo bedre vil de være rustet til å tjenestegjøre som offiser etter endt utdanning.

Vi tror det kan være positivt at krigsskolene samles under Forsvarets Høgskole. Dette gir et godt utgangspunkt for øvelser og erfaringsutveksling på tvers av grenene. Dette kan bidra til økt forståelse for Forsvaret som helhet og at lederutdanningen kan utvikles ytterligere. I dag er det store individuelle forskjeller på hvordan kadetter «forvaltes» ved de ulike skolene. Når skolene samles under én stab, mener vi det må innføres like vilkår og rutiner på alle krigsskolene. Samtidig er det viktig at grenenes særpreg består, og at landmakt, luftmakt og sjømakt består som tre individuelle fagområder. Dette

løses godt i dag, ved at skolene er geografisk adskilt og har tilknytning til baser/avdelinger innen sin gren.

En drastisk omstilling i utdannings-systemet, som vi nå står ovenfor, vil naturligvis by på en del utfordringer. KAFO har utdanningsreformen som fokusområdet fremover. Vi forventer å spille en rolle i utviklingen av krigsskoleutdanningen. Vi er godt i gang med bearbeiding av medlemmers bekymringer, samt positive innspill. Tiden vi går i møte blir spennende, og vi ønsker å si klart ifra hvorfor en offiser ikke kan utdannes i det sivile. Vi har troen på en god lederutdanning ved krigsskolene!

KAFO

KAFO:

Etter en helgesamling i KAFO Landsstyre i januar, har de valgt ut et av de viktige temaene de diskuterte. Utdanningsreformen er og vil bli debattert kraftig i tiden fremover.

Brigade Nord

til NATO-opppdrag i Litauen

Rena: Forhåpentlig blir det kjedelig. Oberstløytnant Terje Bruøygard, sjef Telemark bataljon (TMBN), er klar i sine ønsker om en fredelig deployering i Litauen til våren. Da drar ca. 200 menn og kvinner på et halvt års oppdrag. Kompaniet utgjør en komplett stridsvogngruppe med bl.a. 8-10 Leopard 2 panservogner, 4-6 CV-90 stormpanservogner, broleggingskjøretøyer, ingeniørkapasitet etc.

Oblt. Terje Bruøygard med TMBNs fane

Selv om TMBN stiller de tyngste elementene, bidrar alle Brig Nords enheter med personell og materiell i kompanistridsgruppen – MP, sanitet, samband, reparasjon og berging, etc. Oppdraget er NATOs svar på den økte russiske aggresjonen rundt Østersjøen og de baltiske landenes og Polens langvarige ønske om permanente allierte styrker i området. Kompaniet fra Telemark bataljon og en tilsvarende nederlandsk styrke inngår i den tyske mekaniserte infanteribataljonen som skal bistå Litauen, mens Canada bistår Latvia, Storbritannia Estland og USA Polen. De fire bataljonene teller rundt 4.000 mann. De første troppene begynte deployeringen ved begynnelsen av 2017. Oppdragene ble vedtatt under NATO-toppmøtet i Warszawa i fjor sommer.

STORT ALVOR

Venter dere et farlig oppdrag?

-Det er vanskelig å si. Dette er en viktig sak for alliansen, men den er defensiv for å berolige de fire landene. Siden Norge også er avhengig av NATO-beskyttelse er det naturlig at Telemark bataljon blir sendt østover. I bunnen ligger det et stort alvor. Man må være forberedt på alt.

Kaptein Brage Reinaas skal lede kompaniet i den første perioden. Dette er ikke en øvelse, som da vi øvde i Latvia i 2015, men en operasjon. Vi stilles under tysk kommando igjen, som i Afghanistan. Det samme skjer også delvis i Irak. Den tysk-nederlandske mekaniserte infanteribataljonen er igjen integrert i den litauiske brigaden. Alle er under NATO-kommando. Deployeringsområdet er i Rukla, ca en times kjøring nord for

hovedstaden Vilnius. Rukla blir TMBNs base frem til desember. Vi skal etterforsynes primært gjennom den tyske bataljonen, men har med egen logistikk for våre særnorske behov, sier oberstløytnant Terje Bruøygaard.

TMBN har ikke en oppsettingsperiode. Man kan reise på kort varsel med vervede mannskaper. Man løfter ut en gruppe som har trent masse sammen og er utdannet for høyintensiv strid. Hovedprioritet er først å gjøre seg kjent med terrenget, ligge i beredskap, løse oppdrag på kort tid og forbedre kampkraften. TMBN er interoperable med de tyske, nederlandske og litauiske styrkene, men har likevel behov for samtrening med dem og lære om litauisk historie og kultur.

Kaptein Brage Reinaas, som har rekognisert på forhånd i Litauen, opplyser at basen i Rukla er en typisk øst-europeisk militærleir. Den pusses imidlertid opp og den har et øvingsområde ikke langt unna. TMBN skal ikke gro fast i leiren, men skal være på farten til forskjellige andre øvingsområder rundt om i Litauen til vedlikeholdsovelser og samtrening med de andre bataljonene. Litauen har et spesielt militært problem ved at den russiske Kalininenklaven i vest er Europas mest militariserede område. Kaliningrad er for Litauen det Finnmark/Kola er for Norge.

"LOMMERUSK"

De fire bataljonene vil militært sett være "lommerusk" sammenlignet med de russiske styrkene rundt Baltikum. Men vi er NATO i praksis og er klar over hvor nær Kaliningrad ligger. Vi må være forberedt på sikkerhetsaspektet, men bataljonen skal ikke ha en fremre gruppe mot enklaven. presiserer Bruøygaard.

-Hvor sterk er den litauiske brigaden?

-Fortsatt mangler de en del materiell, men de har innført verneplikt og har mange soldater, stor vilje til motstand og styrker med kvalitet. Litauen kjøper dessuten nytt utstyr og mekaniserer i økende grad. Offiserene er språkmektige etter kursing i Storbritannia og USA. Dette hindrer språkproblemer for NATO-bataljonen, svarer TMBN-sjefen.

Det er rykter om at russiske spesialsoldater opererer i skjul i de baltiske landene.

-Hvis dette er tilfelle er de en politisak inntil det blir krig.

HYBRID KRIG?

Er TMBN forberedt på hybrid krig i Litauen?

-Vi holder oss oppgradert om fenomenet. En fiende i hybridkrig-modus vil ønske at motstanderen skal oppfatte situasjonen som flytende og i en langvarig gråsoner for å berolige ham. For at ikke fienden skal tro at han bare kan fortsette å utføre skjulte aggressive handlinger må myndighetene sette foten ned og **si** at situasjonen har glidd over i krig. Da kan man sette i gang beredskapstiltak og aktivisere forsvaret.

Er også Telemark bataljon plaget av ukjente droner?

-TMBN observerte droner i flere dager under vår siste øvelse i november – øvelse *Viking Ymer*. Vi fant ikke ut hvem som stod bak, men dronene var ikke helt små og fløy relativt høyt. Observasjonene ble gjort omtrent samtidig med øvelse *Cold Response* i Troms.

Talsmann for Hæren, oblt Ole Johan Skogmo, opplyser at det ble gjort et tosfifret antall droneobservasjoner. De ukjente luftfartøylene dekket hele spekteret av droner i markedet.

-Hæren ser alvorlig på hendelsene. De rammer både *security* og *safety*. Ukjente droner i luften er en fare for både fly og helikopter som kan risikere å kolliderer med dem. Det kan også være en fare for personell og materiell på bakken. Etter øvelsene har man ikke gjort flere observasjoner. Det sier seg selv at Forsvaret i samarbeid med politiet jobber aktivt med å få hull på byllen.

Kaptein Brage Reinaas omgitt av noen av panserkjøretøyene som skal til Litauen.

Mer nordisk forsvarssam

Putins aggressive og selvhevdende utenrikspolitiske linje fører til tettere forsvarssamarbeid i Norden. Sverige og Finland øker sitt bilaterale samarbeid og tilnærmer seg NATO.

TEKST: KNUT J STØVNE

I november i fjor signerte forsvarsministrene i de nordiske land en avtale som skal gi nasjonene lettere adgang til hverandres territorium med alle typer militære kapasiteter. I pressemeldingen heter det at avtalen skal "forbedre den operative effekten og kvaliteten på luft-, land- og maritime operasjoner".

Men hvor tett er egentlig det nordiske forsvarssamarbeidet, og er landene forberedt på å samarbeide for å møte den nye sikkerhetspolitiske situasjonen? Er det Sveriges og Finlands tilnærming til NATO som kan dra oss inn i et tettere samarbeid med våre naboer?

– Endringen i den sikkerhetspolitiske situasjon som følge av Russlands ulovlige annektering av Krim og destabiliserende

aktivitet i Ukraina har resultert i et behov for tettere sikkerhetspolitisk dialog og samarbeid med våre nordiske naboer, sier avdelingsdirektør Nina Borgen Bakkevoll i Forsvarsdepartementet til Offisersbladet. Hun forteller at det i 2016 har kommet på plass gradert samband mellom de nordiske land, noe som gjør det lettere å operere på tvers av disse landenes sjø-, luft- og landområder.

POTENSIALE FOR VIDEREUTVIKLING

Da NORDEFECO ble opprettet i 2009 ble en rekke initiativer samlet under ett, overgripende samarbeidsorgan. Selv om vi i den opprinnelige formålsparagrafen finner formuleringer om strategi og policy med felles interesse, har det vært effektivisering, kostnadsdeling og økonomiske fordeler som har vært mest

fremtredende i programmet. Samarbeid i internasjonale operasjoner, blant annet i Mali, har også fått et NORDEFECO-stempel.

Sverige har bestandig vært pådriveren. Finland har, mest på grunn av de språklige forskjellene, holdt seg litt i bakgrunnen, mens Danmark motvillig har gått med på å samarbeide med sine, i deres øyne, små og ubetydelige nordiske brødre. Norge har ikke stått i bresjen, men vært mer åpen for nordisk samarbeid enn danskene.

Går man det nordiske forsvarssamarbeidet etter i sømmene er ikke resultatene særlig imponerende. Den "dyptgripende forsvarsintegrasjon" med våre nordiske naboer som daværende forsvarssjef Sverre Diesen snakket om i 2009, har vi sett lite av. Diesens ambisjon var at de nordiske

De nordiske forsvarssjefer i 2014 under et møte om Nordisk forsvarssamarbeid.

Svensk JAS Gripen, Norsk F16 og Finsk F18 Hornet.

landene skulle ha "alle tunge landstrids-systemer" som stridsvogner og artilleri, felles. Nå vet vi hvordan det gikk. Heller ikke mange av samarbeidstiltakene på det militære området som ble foreslått i Stoltenberg-utvalget (Nordisk samarbeid om sikkerhets- og utenrikspolitikk - 2009) er gjennomført. I rapporten foreslås det at "de nordiske landene bør styrke det militære samarbeidet om transport, sanitet, utdanning, materiell og øvingsfelt.

Nina Borgen Bakkevoll er bare delvis enig. – Hvordan man vurderer resultater avhenger av ståsted, sier hun diplomatisk. – Potensialet for å videreutvikle det nordiske forsvarssamarbeidet er absolutt til stede, men avhenger av politisk vilje og prioritering. Ettersom de nordiske land har ulik alliansetilknytning og sikker-

hetspolitisk orientering, legger dette noen klare begrensninger, sier hun. Kan Putins aggressive og selvhverdende utenrikspolitiske linje føre til tettere samarbeid om andre ting enn feltuniformer, lastevogner og basesett?

ØSTERSJØREGIONEN

"Konfrontasjonslinjen mellom Russland og NATO er forskjøvet til Østersjøregionen", heter det i den svenske offentlige utredningen *"Sikkerhet i ny tid"* ført i pennen av ambassadør Krister Bringéus. Utredningen konstaterer at Russland er det eneste landet i Sveriges nærområde som kan tenkes å utøve militær vold mot Sverige. Samtidig slås det fast at et isolert russisk angrep på Sverige må ansees som utenkelig, men at Sverige automatisk vil bli dratt inn i en

russisk-baltisk konflikt, hvor også NATO automatisk vil bli en aktør.

Like sikkert som Norge, som NATO-medlem, vil bli dratt inn i en konflikt som involverer Russland og de baltiske statene, vil en slik situasjon bety krigstilstand for både Sverige og Finland. Man trenger ikke være Eisenhower for å se at den finske sørkysten og Gotland vil ha enorm strategisk verdi i en konflikt mellom Russland og NATO. Russland har allerede, gjennom deployering av Iskander-missiler til Kaliningrad-enklaven, startet å etablere en nektelses-boble (A2/AD – Anti Access Air Defence) i Østersjøregionen som dekker det meste av polsk territorium. Med luftvernsystemer av typer S-300/S-400 på Gotland vil Putin sannsynligvis kunne stenge ned hele Østersjøregionen for vestlig luftmakt.

Venstre: Finlands forsvarssjef Ari Puheloinen og forsvarssjef Haakon Bruun Hanssen under et møte i Nordisk Forsvarssamarbeid NORDEFCO på Gardermoen i 2014.
Midten: Fra signeringen av Easy Access avtale mellom de nordiske lands statssekretærer i 2016.
Høyre: En finsk hæroffiser får se på en MP7 maskinpistol, tilhørende en norsk offiser under en vinterøvelse i Nord Norge 2013.

Heimevernets innsatsstyrke Derby fra HV 02 var med på Landsøvelsen 2016 i Danmark Her trente de sammen med det danske heimevernet.

Finsk EOD feltkjøretøy under en NORDEFCO fellesøvelse.

”Adgang til svensk territorium er av militæroperativ betydning for så vel en angriper som forsvarer,” skriver Bringéus i sin utredning. Han peker også på at Russland kan tenkes å gjennomføre operasjoner mot Sverige FØR et hovedangrep i Baltikum. Selv om et russisk angrep på en eller flere av de baltiske statene også anses usannsynlig, skriver Bringéus at det likevel finnes scenarier hvor en uforutsigbar russisk ledelse kan tenkes å iverksette noe sånt.

Det er derfor ikke å undres at både Sverige og Finland tilnærmer seg NATO, om ikke med stormskritt, så med kraftig flørtning. Begge land deltok for første gang på et NATO toppmøte på stats- og regjeringssjefs nivå når alliansens medlemmer møttes i Warszawa sist sommer. Sist sommer ble det vedtatt lovendringer i Sverige som skal gi NATO-styrker på svensk jord strafferettslig immunitet, tollfrihet og rett til å bære våpen.

Mens de regjerende sosialdemokratene i Sverige tviholder på alliansefriheten, er den borgerlige opposisjonen klar for NATO-medlemskap. I hver fall hvis vi skal

tro et debattinnlegg undertegnet av de forsvars- og utenrikspolitiske talsmenn for de fire borgerlige partiene (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna og Kristendemokraterna). Til sammen har disse partiene 141 av de 349 setene i den svenske Riksdagen. Der konkluderer de med at det er på høy tid at Sverige blir med i NATO. De trekker fram Krister Bringéus’ utredning som et godt utgangspunkt for en NATO-debatt basert på fakta, heller enn på tradisjoner.

EN NATURLIG DEL AV VERDIFELLESKAPET

I Finland går man også langt i å tilnærme seg NATO og USA. I oktober i fjor undertegnet Finland og USA en avtale hvor det åpnes for å drive samordnet militær planlegging på operasjonelt nivå. I avtalen heter det blant annet at ”amerikansk tilstedeværelse i og rundt Østersjøen vil bidra til økt stabilitet i regionen, og skaper muligheter til økt militært samarbeid mellom våre to land.” Sverige har også en bilateral avtale med USA som kan sies å ha tilsvarende ambisjonsnivå.

Selv om Finland ikke har noen stor

russisk diaspora, er landet mer eksponert for russisk aggresjon enn både Sverige og Norge. Dette gjelder selvfølgelig geografisk, men også det faktum at Finland var en del av det russiske imperiet mellom 1809 og 1917. Landet feirer 100 års selvstendighet i år, men har neppe vært mer bekymret for den sikkerhetspolitiske utviklingen siden slutten av 30-tallet. Selv under den kalde krigen, med nøytralitet og påtvunget ”vennskap” med Sovjetunionen, var situasjonen for Helsingfors mer avklart og forutsigbar enn den er nå. Likevel er et flertall av Finlands befolkning imot at landet skal bli medlem av NATO. Også i Sverige er det et flertall mot NATO-medlemskap.

Nina Borgen Bakkevold ønsker Sveriges og Finlands tette samarbeid med NATO velkommen.

– Dette bidrar i stor grad til sikkerheten i Europa da disse landene er en naturlig del av det verdifelleskapet som det euro-atlantiske området representerer og som har bidratt til fred, stabilitet og økonomisk utvikling i etterkrigstiden, sier hun.

Forsvarssjef Brunn Hanssen og den svenske forsvarssjefen Bydén under et besøk på Sessvollmoen.

Sverige børster støvet av totalforsvars-konseptet. I desember 2015 besluttet den svenske regjeringen at forsvaret og de andre etatene med ansvar for sivil beredskap igjen skal gjennomføre en koordinert planlegging for å forberede Sverige på krig. Statsminister Stefan Löfven presenterte i begynnelsen av januar Sveriges nye sikkerhetsstrategi. *Sveriges frihet, fred og sikkerhet skal vernes. Det finnes ingen viktigere oppgave for staten enn denne*, er et av slagordene i det 26 sider lange dokumentet. Det er første gang en svensk regjering lager en bredt anlagt og helhetlig sikkerhetsstrategi.

I januar igangsatte Sveriges forsvarsminister også arbeidet med en ny forsvars- og sikkerhetspolitisk rapport til regjeringen. Målsettingen er å legge grunnlaget for et bredt forsvarsforlik mellom de største svenske partiene. Et av områdene som skal utredes er et utvidet forsvarssamarbeid med Finland.

NATO OG EU MÅ JOBBE SAMMEN

Drømmen om en EU-hær lever også, spesielt siden det ene EU-medlemmet som

til nå har blokkert en slik utvikling, er i ferd med å forlate unionen. Med Donald Trump i Det hvite hus sniker usikkerheten seg inn i de sikkerhetspolitiske tankebaner i europeiske hovedsteder. Og med en selvhøvdende og uberegnelig Putin i Kreml, synker det stadig dypere inn i Berlin, Paris og Warszawa at Europa må ta et større ansvar for sitt eget forsvar. Både EU-kommisjonens formann Jean-Claude Juncker og Tysklands forsvarsminister Ursula von der Leyen har tatt til orde for et EU-forsvar.

– De fleste europeiske allierte land innser at det nå er nødvendig å investere mer i forsvar og ta større ansvar for sikkerheten i Europa, sier Bakkevoll. – Det sikkerhetsmessige utfordringsbildet er sammensatt og må møtes med et bredt spekter av virkemidler, hvor NATO og EU må jobbe sammen, sier hun. Hun nevner spesielt håndtering av hybride trusler og trusler i cyber-området, hvor det i følge norsk syn er potensiale for å styrke samarbeidet.

I Norge er vi, som ikke-EU-medlem, tradisjonelt skeptiske til et EU-forsvar. Vi

har NATO og det er vår viktigste sikkerhetsgaranti. Hva Trump mener om et EU-forsvar vet vel ingen enda, men i hans tankeverden, høres det sikkert ut som en god ide. Andre amerikanere, med vesentlig mer sikkerhetspolitisk forståelse, er mer skeptiske. Hvilken politisk hensikt skal et EU-forsvar tjene, og hvem har definisjonsmakten, spør amerikanske analytikere.

Vil en mulig EU-hær komplementere eller undergrave NATO, og kan vi tro at europeiske ledere har noen annen tanke i hodet for å samarbeide enn å bruke minst mulig penger på forsvar?

Skal vi dømme etter den politiske viljen til å bruke de to EU-forbandene (EU Battle Groups) som har stått på beredskap de siste årene, kan man bli fristet til å tro at EU-hæren forblir i kasernene eller i beste fall på øvingsfeltet. Og i Moskva sitter Vladimir Putin og gliser over at den vestlige verden fragmenterer sin evne til å motsette seg hans neste trekk med militære midler.

Utredning og iverksetting, hva betyr faktisk langtidsplanen

Rett før juletiden ga Forsvarsdepartement ut sitt iverksettingsbrev for implementering av langtidsplanen. Gjennom dette er prosessen med innretningen av framtidens Forsvar gitt. Iverksettingsbrevet gir marsjordre for implementering og iverksetting av vedtakene fra debatten i november. Det er nå organisasjonen og den enkelte for fullt treffes av politikernes vedtak og det er nå jobben med å omsette dette begynner for alvor. Det er nå våre kjerneområder med fokus på medvirkning og ivaretagelse må stå sentralt. Det er liten tvil om at det kommende året og den første fire årsperioden vil by på store endringer, nye oppgaver og en annen hverdag for mange. Sammen med medvirkning og ivaretagelse er det viktig at vi kontinuerlig følger de faktiske virkningene av vedtakene, både for å sikre at det gjøres på best mulig måte og evner å ivareta ansatte på en god måte men også for å kunne rapportere status tilbake til de som tok beslutningene.

Gjennom våre tillitsvalgte på alle nivå er vi godt forberedt til å stå på for de som trenger det særlig. Det å støtte ansatte og avdelinger og være en konstruktiv medspiller i både utredning og gjennomføring vil stå sentralt. Det er nå viktig, særlig i den innledende fasen, å bruke mulighetene i avtaleverket til å legge grunnlaget for prosesser som har forankring og troverdighet. Dette er noe jeg allerede ovenfor Forsvarets ledelse har understreket som avgjørende for å håndtere situasjonen som kommer og stå godt rustet i etterkant. Det krever mye av oss, men det krever også at den enkelte leder og arbeidsgiver har dette som utgangspunkt. Begge må ha respekt for at det er fattet beslutninger, men en må også ha som utgangspunkt at veien til endelig iverksetting er et samarbeidsprosjekt. Uten en slik involvering på alle nivå blir en krevende tid lett enda mer krevende.

Det første som treffer med full kraft er endringene innen utdanningsområdet. Det er først gjennom IVBen at den endelige planene trer klart fram. Det å redusere utdanningen på en slik måte ved å kutte lengde og i tillegg kutte med 265 årsverk, hvor de fleste skal tas fra nivådannende utdanning er seg krevende. Når det samtidig ligger et mål om økt kvalitet er det absolutt grunn til å stille kritiske spørsmål. Målsettingen og kravene er satt, men her må det raskt gjøres et arbeid som synliggjør risiko og muligheten for å gjennomføre. Store huller eller svik innen utdanning gir raskt uopprettelige skadevirkninger i lang tid.

Gjennom flere år har BFO støtte ett av våre medlemmer, etter en frabeordning som skipssjef i Kystvakten. Saken har selvsagt hatt stor betydning og vært en betydelig belastning for den involverte, se en beskrivelse av saken på BFO.no. Samtidig har det hele veien ligget prinsipielle viktige spørsmål i saken. Nok engang får vårt syn gjennomslag når det gjelder hvilke rettigheter militære arbeidstakere har knyttet til disponering. Disse prinsippene er nå stadfestet av Stortinget både i 2012 og 2016, samt gjennom lagmannsrettens dom og høyesterett sin avvisning av statens anke. Det er slik at der Stortinget har særlige behov og velger og særregulere vår yrkesgruppe, så må det samtidig rammes inn på en forutsigbar måte. Med bakgrunn i denne saken og de rundene som har vært i Stortinget må det nå legges til grunn at rettighetene for de som er militært tilsatte er godt stadfestet og at også arbeidsgiver må forholde seg til den faktiske rettstilstanden på området. Noe annet vil være særdeles krevende.

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

PROSESS! PROSESS! PROSESS!

Etter at 2016 har fremstått som «Annus horribilis» for samarbeidet mellom Forsvarsstaben og tjenestemannsorganisasjonene, var det med stor spenning man nå har tatt fatt på 2017.

BFO lofte etter evalueringen av 2016 å IKKE mase om det prosessuelle. BFO beklager at jeg må bryte denne lovnaden, men håper på tilgivelse.

2017 har startet veldig bra! Etter flere møter på toppnivå er det nå et helt annet klima i møtene – uten unntak. Vi håper virkelig at dette kan fortsette i fremtiden, da det er veldig mange tunge og vanskelige oppdrag som må løses i felleskap når man ser hva Forsvarsdepartementet krever og forventer av gevinster. Og det er veldig detaljert hvordan de tyngste endringene skal gjennomføres.

BFO har stor tro på at løsningene ligger i samarbeidet mellom partene. For hva er Hovedavtalen med tilpasningsavtalen – egentlig? Det står veldig mye bra i §1 Formål og intensjoner som vi håper skal kunne bli videreutviklet slik at vi sammen skal kunne skape de best mulige resultater for Forsvaret og Norge – det er i alles interesse.

Hovedavtalen er også, sett bort i fra det formelle, en mulighet til å kvalitetssikre de beslutninger som må fattes i 2017. Gjennom en åpen og ærlig diskusjon er det mange gode muligheter til å skape merverdi og forbedring i løsningene fordi flere har tenkt – sammen. Vi kan også være en god medspiller i omstillingene som kommer gjennom kontakten med alle nivåer i Forsvaret. Det er viktig å kunne ha pulskontroll når omstillingene treer med full tyngde, og gjennom god involvering vil også vi kunne kommunisere hva som er «Sjefens intensjon». Dette innebærer ikke at vi vil være enige i alt, men vi respekterer og forstår hverandres standpunkter bedre. Og det er jo det Hovedavtalen dreier seg om.

Prosess er krevende i seg selv. Og det blir enda vanskeligere dersom kompliserte saker skal løses basert på dårlig prosesskunnskap. Derfor må begge sider ha kunnskapen og lik forståelse av Hovedavtalen, slik dette vil bli beskrevet i den nye tilpasningsavtalen. Derfor er det gledelig at vi nå har hatt en veldig god start på det nye året. Vi skal gjøre alt vi kan for å opprettholde det som er og kanskje forbedre det ytterligere.

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

BFO-SKOLEN TILBYR DEG KUNNSKAP!

BFO-SKOLEN LEVERER KURS TILPASSET DIN HVERDAG

BFOs kursrekke er skreddersøm! Basert på kunnskapen om lover, avtaler, særavtaler og reglementer sett i lys av Forsvarets egenart, er alle kursene tilpasset medlemmenes behov. Dette er unikt!

Skolen administrerer og leverer den eneste utdanningen blant forsvarssektorens arbeidstakerorganisasjoner som er 100 prosent tilpasset tillitsvalgtes og militært ansattes behov for kunnskap om lover, avtaler, rettigheter og plikter. Alle kursene er ledet og gjennomført av våre egne fulltids tillitsvalgte, noe som sikrer praksisnær undervisning krydret med relevante oppgaver og eksempler.

Følgende kurs vil bli gjennomført våren 2017. Alle vil bli gjennomført i nærheten av Oslo Lufthavn.

OMSTILLING I OM LOVER OG AVTALER

Omstillingskurs 1 skal gi deltakerne en generell oversikt over de formelle reglene som styrer omstilling i staten generelt og Forsvaret spesielt. Kurset gir en kort gjennomgang av lover, avtaler og bestemmelser som brukes i omstillingen, tett knyttet opp mot forsvarrets formaliserte omstillingsprosess, og skal bidra til økt trygghet og kunnskap som TV. Målet er videre at kursdeltakerne skal skjønne hvilke roller man har som TV etter AML og HATA, herunder hvordan utnytte hverandres kompetanse.

Kurset gjennomføres 16. og 17. februar, og er spesielt relevant for alle de som blir berørt av omstillingene i FSJ VP 2017-2020. Kurset er åpent for arbeidsgiver og BFOs medlemmer.

FORHANDLINGSTEKNIKK

Alt dreier seg om å kunne overbevise andre. Forhandlingssituasjoner oppstår hver dag, hvor som helst, planlagt eller uforutsett. Dette kurset lærer deg noen grunnleggende kunnskaper og ferdigheter som vil hjelpe deg i å fremstå mer overbevisende og vinnende i diskusjonene.

Kurset gir deg kunnskap om hvordan du oppnår den beste avtalen i en forhandling gjennom å gi deg enkle verktøy for strategiske og taktiske forberedelser, vurderinger i gjennomføring og evalueringen etterpå. I dette ligger det elementer fra psykologi, konfliktteori, retorikk og mye praksis.

Kurset gjennomføres 1. – 3. mars, og er reservert for BFOs tillitsvalgte, lokalforeningsledere, KAFO og BESO. Hvis kapasitet, kan også BFOs medlemmer bli tildelt plass.

ARBEIDSRETT

Gjennom å fokusere på individuell arbeidsrett og fasene «etablering av arbeidsforholdet, løpende arbeidsforhold og avslutning av arbeidsforholdet» med spesielt fokus på etablering og avslutning, skal kurset gi deltakerne en teoretisk og praktisk innføring i fagfeltet med hovedfokus på arbeidsrett og tjenestemannslov.

Kurset gjennomføres 4. – 5. mai, og er åpent for arbeidsgiver og BFOs medlemmer.

Dersom du er interessert i å delta på et eller flere kurs, så sender du en e-post til jon.vestli@bfo.no snarest mulig.

BFO PÅ JULELUNSJEN TIL FORSVARETS VETERANSENTER PÅ BÆREIA

Tradisjon tro så ble det arrangert julelunsj på Forsvarets Veteransenter Bæreia før jul. Inviterte gjester og ansatte fikk en hyggelig mottagelse av veteransenterets nye sjef Oberstløytnant Johnny Sørloth. Matbordet bugnet som vanlig av julens fristelser og stemningen var som seg hør og bør munter og lett. Sørloth avslørte i sin hovedtale at han har ambisjon om en dreining på brukergruppen på Bæreia, og at de nå skal lokke til seg en noe yngre gruppe av våre veteraner, og ikke minst flere barnefamilier. Veteransenteret ble overrakt hilsener og gaver fra samarbeidspartnere og venner. Årets overraskelse kom fra familien til avdøde Generalløytnant Wilhelm Mohr, som overrakte veteransenteret en pengegave samlet inn i forbindelse med Mohrs begravelse tidligere i høst. Gaven ble overrakt av Mohrs datter.

Oberstløytnant Johnny Sørloth i sin hovedtale

BFO FIKK GJENNOMSLAG I KOMPENSASJONS-SAKEN!

BFO har sammen med YS-Stat samt øvrige parter i Staten over lang tid jobbet med å få på plass bestemmelser om arbeidstid ved tjeneste i utlandet. De nye bestemmelsene kom på plass i 2016, med virkning fra 1. mai samme år. De nye reisebestemmelsene medfører at du får timelønn tillagt 50% på arbeid utover 8 timer per dag. (faktisk arbeidet nettotid). Tilsvarende utbetales på arbeid som utføres på lørdager, søndager og helge- høytidsdager nevnt i Hovedtariffavtalens §16.

I arbeidstidsbestemmelser for Forsvaret (ATF) har det inntil nå vært et unntak fra arbeidstid for kurs / utdanning i utlandet. BFO anmodet i juni 2016 Forsvarsstaben om et møte for å kreve å få dette unntaket fjernet.

Fakta: BFO fremsendte den 28. juni 2016 et skriv til Forsvarsstaben med krav om at også kurs og utdanning i utlandet er å anse som ordinært arbeid. Som en konsekvens av BFOs krav, at også kurs og utdanning med varighet utover 8 timer per dag, samt eventuell aktivitet på helg og høytidsdag, skal arbeidstid kompenseres etter de nye bestemmelsene om tjenestemanns lønns- og arbeidsvilkår ved tjeneste i utlandet (SPH 10.25). I midten av januar 2017, ble BFO sammen med de øvrige sentrale parter enige. BFO har med dette fått fullt gjennomslag for sitt krav i denne saken.

Les mer om saken på www.bfo.no

Tekst: Kommunikasjonsavdelingen BFO
Foto: FMS

BFO STEVNER FORSVARET INN FOR ARBEIDSRETTE

BFO får et økende antall henvendelser fra tillitsvalgte og medlemmer ved Forsvarets avdelinger, der beredskap fremstår som mer eller mindre frivillig, og i enkelte sammenhenger kun basert på personellet tilfældige tilgjengelighet. BFO er bekymret for en slik situasjon og eventuell videre utvikling hva angår Forsvaret evne til å reagere når situasjonen tilsier det.

«BFO stiller seg meget undrende til om dette er bestillingen fra styrende politiske myndigheter i saker vedrørende beredskap»

Denne konkrete saken dreier seg om en grunnleggende uenighet om særavtale for fredstidsberedskap som de sentrale parter inngikk i 2015. Avtalen ble gjort gjeldende fra 1. januar 2016, og gjelder avtale om Fredstidsberedskap som gir personellet rett til en økonomisk kompensasjon ved forhøyet beredskap. Forhøyet beredskap er definert i to trinn, fremmøte kortere enn 48 timer og fremmøte kortere enn fire timer, med tilhørende ulike satser for kompensasjon. I denne konkrete saken, har personellet en kortere fremmøte-tid enn 48 timer, med de restriksjoner som følger av det.

Beredskap, økt operativ evne og kortere responstider er gjennomgående tema i styringsdokumenter for Forsvaret i tiden som kommer. For BFO fremstår det derfor med stor undring at Forsvaret velger å forholde seg til inngåtte avtaler om fredstidsberedskap på en slik måte de gjør i denne konkrete saken. I all hovedsak dreier det seg om manglende vilje til å innrette seg etter den inngåtte avtalen, og kun kort tid etter at den er inngått.

Tekst: Kommunikasjonsavdelingen BFO
Foto: FMS

Kunnskap
er makt!

FD SIER AT SKOLETILLEGGET SKAL VEKK

FD har endelig avlagt svar i saken vedrørende skoletillegg for militære instruktører, hvor de mener at "avtalen ikke lenger tjener sitt formål"(!) **BFO vurderer videre prosess.**

BAKGRUNN

Forsvaret vedtok tidlig i 2016 ensidig å si opp særavtalen som regulerer skoletillegg for militært tilsatte ved Forsvarets skoler. Avtalen ble sagt opp med virkning per 1. mai 2016.

BFO og de øvrige militære tjenestemannsorganisasjonene fikk etter en krevende prosess gjennomslag for at de som eide stilling ved Forsvarets skoler før 1. mai 2016, får bibeholde dette ut juli 2017.

SVAR FRA FD

BFO har nå mottatt tilsvaret på organisa-

sjonenes felles skriv til Forsvarsdepartementet (FD), hvor avviklingen av særavtale som regulerer skoletillegget opprettholdes.

Dette medfører at de som er berørt beholder tillegget som en personlig ordning ut juli 2017. FD fremfører i sitt tilsvaret at den enkelte med dette får nødvendig tid til å omstille seg. I tillegg hevder FD at Hovedtariffavtalen i Staten gir muligheter som kan brukes der dette fremstår som nødvendig. I tillegg fremfører FD at skoletillegget ikke lenger tjener sitt formål, om primært å rekruttere og beholde kvalifiserte militære instruktører ved Forsvarets skoler.

HVA NÅ?

BFO er fortsatt grunnleggende uenig i grunnlaget for oppsigelsen av særav-

talen som regulerer særskilt tillegg for arbeidstid og leseplikt ved Forsvarets skoler. En av årsakene til det har vært intensjonen og grunnlaget for å ta skoletillegget ut av daværende ATM, og etablere en egen særavtale. I tillegg har skoletillegget vært en kompensasjon for både arbeidstid og et fast lønnstillegg for militært personell ved Forsvarets skoler. BFO og de øvrige organisasjonene har også vist til at partene, blant annet gjennom lønnsprosjekt 2, har etablert enighet om at personell ikke skal gå utilsiktet ned i inntekt som følge av bortfall av særavtaler.

BFO vil nå initiere en videre prosess som følge av svaret fra FD, og vil komme tilbake med mer informasjon når nødvendige avklaringer foreligger.

Tekst: BFO forhandlingsleder Lars Omberg

MEDALJE-SEREMONI

Offisersbladet var i januar på medaljeparade i Gamle Logen/Oslo, der 75 soldater/befal fikk sine medaljer for seks måneders tjeneste i Irak/Erbil, i operasjonen Inherent Resolve. De har drevet rådgivning og trent opp Irakiske sikkerhetsstyrker, og trent kurdiske peshmergasoldater i kampen mot DAESH/ISIL. De fikk sine medaljer av sjef Forsvarets Operative Hovedkvarter generalmajor Rune Jakobsen, og ble hver og en gratulert av Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide. Søreide takket også "hjemmefronten", det vil si familien som er soldatenes støtte hjemmefra. Til stede var også sjef forsvarsstaben generalmajor Erik Gustavsson og sjefen for Hæren generalmajor Odin Johannessen. Offisersbladet gratulerer kontingenten, og ønsker de velkommen tilbake fra vel utført tjeneste!

Einar Holst Clausen

BFO VANT VIKTIG SAK I HØYESTERETT!

BFO ivaretar sine medlemmer, de beste advokater ble engasjert i saken der et medlem følte seg urettferdig behandlet. Nå har Forsvaret og Staten tapt også i Høyesterett, og alle rettsinstanser har fastslått at frabeordringen av en skipssjef fra sin stilling som sjef på KV Senja i 2012 var ugyldig.

Saken startet i 2011, der det ble meldt inn varslings sak om at det var dårlig arbeidsmiljø om bord på KV Senja. Forholdet var knyttet til skipssjefens leder stil, der enkelte i Operativ detalj følte seg detaljstyrt og overvåket av skipssjefen, under hans kontroll og veiledning knyttet til navigasjon. Uten tilstrekkelige undersøkelser eller vurdering av alternative løsninger frabeordret sjef Kystvakten skipssjefen på KV Senja med øyeblikkelig virkning i januar 2012. Dette til tross for at skipssjefen gjennom flere år hadde fått meget gode tjenesteuttalelser og tilbakemeldinger som skipssjef, herunder også for sitt lederskap som sjef på KV Senja.

Etter BFOs oppfatning var det verken grunnlag for å frabeordre skipssjefen uten grundigere undersøkelser for å klarlegge de faktiske forhold, herunder å vurdere andre løsninger, samtidig som sjef Kystvakten manglet både hjemmel og myndighet til slik frabeordring. På vegne av skipssjefen tok BFO den kritikkverdige saksbehandlingen og den uhjemlede frabeordringen opp med både Sjøforsvarsstaben og Forsvarsstaben, uten at de var villig til å gjøre om vedtaket. Forsvarsstaben innrømmet kritikkverdig saksbehandling, men ønsket ikke å overstyre Sjøforsvaret i denne saken.

Som følge av at Forsvaret ikke var villig til å finne løsning internt, stevnet skipssjefen, med støtte av BFO, Staten V/ Forsvarsdepartementet i juni 2013 for

Oslo tingrett, med påstand om endringsoppsigelse/ugyldig frabeordring. Med bakgrunn i sendrettlighet og manglende tilsvarende til Oslo tingrett fra Forsvarsdepartementets side, avsa Oslo tingrett 2. oktober 2013 en fraværdom, der frabeordringen av skipssjefen ble kjent ugyldig. Skipssjefen ble videre tilkjent erstatning i tråd med sitt krav, samt saksomkostninger.

Forsvarsdepartementet anket fraværdommen til Borgarting lagmannsrett. Anken ble tatt til følge, og det ble deretter gjennomført rettsmekling i Oslo tingrett 26. juni 2014. Gjennom meklingen gikk Staten langt i å innrømme usaklig frabeordring, og ga følgende forlikstilbud (hovedelementene): Alt 1 innebar at skipssjefen fikk opprykk til kommandørkaptein fra 1. august 2014, samt kr 1.000.000,- i erstatning. Alt 2 kun økonomisk erstatning, der skipssjefen ble tilbudt kr 2.000.000,-. Skipssjefen valgte imidlertid å takke nei til forliket, og stevningen ble behandlet i Oslo tingrett i februar 2015. Oslo tingrett avsa dom 9. april 2015 og fastslo at frabeordringen av Staten var ugyldig. Han ble videre tilkjent en erstatning, samt saksomkostninger.

Staten anket dommen inn for Borgarting lagmannsrett, som behandlet denne i februar 2016. Borgarting lagmannsrett forkastet anken, og fastslo at frabeordringen av skipssjefen var ugyldig. Lagmannsretten reduserte imidlertid erstatningen, da de ikke fant det sannsynliggjort at skipssjefen ville fått forlenget sin beordring med de siste tre år av sin beordringsperiode.

Staten anket også lagmannsrettens dom, og den ble tatt inn for Høyesterett til behandling 29-30. november 2016. Høyeste-

rett avsa sin dom 13. desember, der anken ble forkastet. Dommen fra lagmannsretten blir derved stående. I tillegg er saksomkostninger for alle instanser tilkjent.

Dommen er svært viktig og prinsipiell for alt militært personell. Fra å dreie seg om en ugyldig frabeordring av en skipssjef, har saken gjennom behandling i de ulike rettsinstanser i større og større grad dreid seg om hjemmel til slik frabeordring, og rekkevidden av beordringsplikten regulert i Forsvarspersonelloven (fpl). Forsvarsdepartementet har gjennom flere forslag til lovregulering forsøkt å få beordringsplikten utvidet til også å gjelde beordring fra stilling, uten å ha nådd frem hos Stortinget. Forsvarsdepartementet har, både i lovarbeidet og gjennom alle rettsinstanser, argumentert for at beordring fra stilling av «andre årsaker» også må gjelde ved manglende tillit eller hvis arbeidsgiver er misfornøyd med hvordan vedkommende ivaretar sine oppgaver. Nå har både Stortinget og Høyesterett slått fast at beordringsplikten regulert i fpl ikke gir arbeidsgiver hjemmel til å beordre fra stilling grunnet manglende tillit eller der de er misfornøyd med hvordan oppgavene blir ivaretatt.

Nå gjenstår det å se hvordan Forsvaret evner å forholde seg til dommen og den ugyldige frabeordringen.

«JEGERSTATANSATT»

YS Stat sin konferanse «Jegerstatsansatt» 2017 på Soria Moria Hotell, var i gang når Offisersbladet var klart for trykking, men her er litt fra åpningen av konferansen.

Temaet i år var «Statsansatt - nå og i fremtiden».

Det ble musikalstart ved Forsvarets Stabsmusikk sine messingblåsere. Deretter åpnet leder YS stat Pål Arnesen konferansen. Innledningstalere var også Statens Personaldirektør Gisle Norheim og Jon Hustad, forfatter og journalist. Debatten på konferansens første dag, ble ledet av Terje Svabø, og temaet var de 'tre fene' (forbedre, fornye og forenkle) - fire år etter.

Her fra debatten med Karin Andersen (sv), Hans Andreas Limi (frp), Jan Tore Sanner (h), Trine Skei Grande (v), Per Olaf Lundteigen (sp) i panelet.

Omstillingsbrev Nr 1/2017

– UTFORDRINGENE STÅR I KØ I FORSVARET

Langtidsplanen for Forsvaret ble vedtatt av Stortinget før jul, så også forsvars-budsjettet. Rett før jul kom Forsvarsdepartementets iverksettingsbrev for langtids-perioden, denne var innarbeidet i Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2017-2020, da denne ble drøftet 11.januar 2017. Ny hovedavtale i staten er inngått og partene har startet arbeidet med ny tilpasningsavtale i Forsvaret og dette er bare starten.

AV FORHANDLINGSLEDER RAGNAR DAHL

NY HOVEDAVTALE I STATEN

Partene i Staten inngikk rett før jul 2016 en ny Hovedavtale i Staten. Hovedavtalen er fullstendig omredigert i den hensikt å få en mer logisk oppbygning av avtalen. Hovedavtalen er den eneste avtalen i Staten som er en såkalt konsensusavtale, noe som innebærer at alle som er parter i avtalen, (Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Hovedsammenlutningene i staten), må alle være enige i eventuelle endringer som gjøres. Partene er, tross en helt ny redigering og rekkefølge, enige om at det ikke er noen materielle endringer i avtalen. Partene sier også at tilpasningsavtaler til hovedavtalen kan videreføres.

NY TILPASNINGSAVTALE I FORSVARET

BFO sa opp tilpasningsavtalen i Forsvaret i nov 2016. Årsaken er at Forsvaret har endret struktur og avtalen er følgelig moden for en full gjennomgang. Tilpasningsavtalen er en normal avtale og har tvisteløsninger, dersom partene ikke blir enige om teksten. Hovedavtalen sier hvilke paragrafer i hovedavtalen som skal reguleres gjennom tilpasningsavtalen, i tillegg kan partene inngå avtale som klargjør behandlingsmåten av enkelte paragrafer i Forsvaret.

Partene i avtalen er Forsvaret, BFO, NOF, PEFO, NTL, Akademikerne og UNIO. Vi forventer at vi har en avtale på plass i mars, deretter skal alle DIFer/avdelinger endre sine informasjons- og samarbeidsavtaler i samsvar med avtalen.

BFO tar utgangspunkt i at avtalen skal bidra til et utviklende samarbeid og sikre at medlemmenes interesser ivaretas gjennom forsvarlige prosesser som omhandler utviklingen av Forsvaret med fokus på mål, effekt og resultat. Avtalen skal sikre de ansatte rett til medbestemmelse i forhold til de prosesser som er beskrevet i langtidsplanen og Forsvarets virksomhetsplaner. Denne medbestemm-

elsen sikrer at vi kan ivareta våre medlemmer i samsvar med lov- og avtaleverk, samtidig som vi kan være positive bidragsyttere i prosessene.

HR-TRANSFORMASJON OG FPVS

Forsvaret gikk inn i omstillingen av HR med betydelig risiko høsten 2015 og gjennom hele 2016. Mye var allerede fastsatt, da man formelt informerte partene om prosjektet. På tross av sterke innsigelser fra organisasjonenes og Forsvarets hovedverneombud, valgte Forsvarsstaben å stå på sitt.

Status så langt, sett fra BFOs side, er at saksbehandlingen tar lengre tid, FPVS er mest sannsynlig for lavt bemannet ifh til leveransekrav, vi er usikre på om de kan bidra tilstrekkelig ifm omstillings- og organisasjonsutviklingsprosjekter og den teknologiske løsningen er ikke på plass eller fungerer ikke som forutsatt.

Nå er stabiliseringsfasen utvidet fra 1. april til 1.august 2017. Hensikten er at FPVS skal få mulighet til å teste ut alle ledd i leveransemodellen, før evalueringen gjennomføres. Midt opp i denne situasjonen skal personellet flytte fra Oslo til Hamar og Harstad. Dette vil gi betydelige konsekvenser når man tar inn over seg de utrednings, gevinstrealisering og strukturendringer som skal skje i 2017.

Foruten et svekket arbeidsmiljø, er det de ansatte og avdelingene ute, som må bære konsekvensene av de beslutningene som ble tatt i Forsvarsstaben. Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg har bedt om en tilbakemelding før 1. februar mht videre leveranser og for ivareta Forsvarets behov for et forsvarlig arbeidsmiljø.

EVALUERING AV SAMARBEIDET 2016

2016 fikk en krevende start da vi allerede på den første utfordringen møtte en arbeidsgiver som var mer opptatt av å gjennomføre et prosjekt, fremfor det å gjennomføre et kvalitativt godt arbeid. Prosjektet var HR-transformasjon, den ble ledet og gjennomført på en slik måte

Fra venstre Eivind Olsen (nestleder PEFO), Jan-Helge Pettersen (FST), Brigader Trond Kotte (Nk HR/FST) Helge Bjørge (FST) og Linnea Jasmin Colle (FPVS).

at det vanskeliggjorde et konstruktivt og utviklende samarbeid. Arbeidsgivers tilnærming førte til at HR-transformasjon ble løftet opp på ledernivå.

Utover året fikk vi mange utfordringer. Mye av årsaken var ny organisering av FPVS (HR-huset), hvor vi opplevde at arbeidsgiversiden ikke hadde tilstrekkelig fullmakter, som følge av at Forsvarsstaben ikke ville gi slipp på de fullmaktene de selv hadde. Videre ble innplaseringsløp og formelle prosesser gjennomført uten at reglementer og retningslinjer for arbeidet var klart.

På slutten av året og frem til i dag, har vi merket en positiv holdningsendring og BFO mener partene nå ønsker å ta hverandres roller og funksjon på alvor i samsvar med Hovedavtalens intensjon. Det gir positive signaler om at vi i større grad enn 2016 vil kunne jobbe sammen om de utfordringer som vi vet kommer på rekke og rad i langtidsperioden. Vi er blitt enige om å avklare prosess før arbeidet tar til og deretter fokusere mer på saken. Det er jo akkurat dette dreieboken, som nå er i FPH del G, handlet om.

FORSVARSBUJSJETTET 2017

BFO leverte sine innspill til Forsvarsbudsjettet i mai 2016 og fra da av har leder Jens B Jahren og nestleder Rune

Rudberg hatt samtaler med de politiske partiene på Stortinget i flere omganger, for å gi BFOs syn på elementer i budsjettet og da særlig rettet mot budsjettets innretning ifh til det forslaget Forsvarssjefen sendte inn. Regjeringens budsjettforslag er lavere enn Forsvarssjefens forslag og det vil bli krevende å drifte Forsvaret i samsvar med politiske målsettinger, dersom man gjør endringer eller gir tilleggsoppdrag, uten at disse er fullfinansiert.

BFO er tilfredse med at regjeringen prioriterer etterslepet for styrkingen av de enhetene vi har i dag, men regjeringens forslag er mindre enn det forsvarssjefen mente han måtte ha for å oppnå et «nøkternt» forsvar. Ambisjonen om en gevinstrealisering på 40 mrd. kr i 20-års perspektivet er meget ambisiøst og det er vanskelig å se at et slikt uttak er mulig, tatt utgangspunkt i de effektiviseringsgevinstene som allerede er tatt ut.

Forsvarsbudsjettet er øket med ca. 2 mrd. kroner fra 2016 til 2017 og meste parten av økningen er på drift. Nå ble det inngått et forsvarspolitisk forlik som medførte noen endringer i budsjettet. Utfordringen er gevinst og effektiviseringskravene, disse vil gi betydelige utfordringer i tiden som kommer og vi vil oppleve at personellet blir frustrert over redusert forutsigbarhet, stadig

bortfall av intensiver som skal mulig-gjøre et familieliv i en virksomhet preget av svært mye pendling. Alle elementer i proposisjonen er innarbeidet i Forsvarsdepartementets iverksettelsesbrev for langtidsperioden. BFO har i sin tilnærming til budsjett, IVB og virksomhetsplan, særlig konsentrert seg om utdanning og personellmessige forhold.

FORSVARSDEPARTEMENTETS IVERKSETTELSESBREV FOR LTP 2017-2020

BFO viser til annen artikkel i Offisersbladet om detaljer fra Forsvarsdepartementets iverksettelsesbrev (IVB). I omstillingsbrevet omtaler vi kun de elementer som vil påvirke den praktiske gjennomføringen av omstillings- og struktur tiltakene beskrevet i IVB'en. Forsvarsbudsjettet er en integrert del av FDs iverksettelsesbrev.

Det spesielle med dette iverksettelsesbrevet er at det er svært detaljert og omtaler konkrete oppdrag ned til avdeling/DIF, konkrete mål om gevinstuttak, effektiviserings- og forbedringstiltak. Nå bare antyder jeg at FFI har vært en betydelig bidragsyter inn i arbeidet og der har en tidligere Forsvarssjef vært en tung aktør.

På mange måter oppfattes IVB'en som et forsøk på å detaljstyre Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen og Forsvarets utvikling, arbeidsmiljø og trygghet gjennom politiske beslutninger. BFO forut-

setter at Forsvarssjefen gir organisasjonene tilgang til den dokumentasjon som er benyttet, når de detaljstyrer Forsvarets utvikling ned til enkeltmanns nivå. Hvordan dette vil innvirke på arbeidsmiljø, motivasjon og lojalitet kan vi første vurdere litt inn i langtidsperioden (2017-2020).

NOEN FØRINGER FRA FD

Nedenfor har vi hentet ut enkelte avsnitt beskrevet i IVB'en som vil danne grunnlaget for Forsvarets utvikling, og vår mulighet til påvirkning de neste 4 årene.

I forsvarssektoren skal etatsjefene (FFI, NSM, Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og Forsvaret) selv vurdere og avgjøre hvilke avdelinger/DIFer som skal bidra til de ulike delene av oppdragsløsningen, og på hvilken måte de samlede oppdragene skal løses. IVB LTP 2017-2020 sorterer i enkelte kapitler likevel på avdeling/DIF. Hensikten med dette er å sortere ut og holde styringssignaler strukturerte, og ikke en indikasjon på at innholdet er rettet direkte til den enkelte avdeling/DIF.

Etatsjefene har også et selvstendig ansvar for å utvikle egne mål, styringsparametere, tiltak, risikoer og risikoreducerende eller -avbøtende tiltak for egen virksomhet. Etatene skal innenfor disponible ressursrammer og med hjelp av virkemidlene de har til disposisjon,

realisere mål og nå de resultatkrav som departementet fastsetter. Risikostyring skal være en integrert del av mål- og resultatstyringen.

Økonomisk ressursfrigjøring er en forutsetning for at Forsvarssektoren selv skal bidra med nødvendig finansiering av den fremtidige strukturutviklingen. Ressursfrigjøringen skal gjennomføres ved å videreføre, iverksette, gjennomføre og dokumentere tiltak ved kontinuerlig forbedring, effektivisering, utfasing av strukturelementer, nedleggelse av baser, utdanningsreformen og nedbemanning av personell i Forsvaret

OMSTILLINGSUTGIFTER

Det vil påløpe omstillingsutgifter knyttet til arbeidet med den økonomiske ressursfrigjøringen. Det flerårige budsjettet legger i hovedsak til grunn personellrelaterte omstillingsutgifter. Forsvaret skal omstilles iht til strukturtiltak, organisasjonsendringer og effektivisering som omtalt i IVB m/vedlegg. I hovedsak skal det reduseres i antall stabs- og støtteavdelinger-, og flytte ressurser til operativ virksomhet. Målsettingen er å styrke Forsvarets operative enheter.

Videre skal Forsvaret vri kompetansebeholdningen mot framtidig strukturs behov. Dette vil bety en nedbemanning både av militært og sivilt personell. IVB'en presiserer at Forsvaret skal planlegge og gjennomføre omstillingen iht gjeldende regelverk og retningslinjer i staten. Prosessen skal skje i tett dialog med tjenestemannsorganisasjonene.

BRUK AV VIRKEMIDLER

Enhver form for økonomisk kompensasjon for å løse overtallighet skal være arbeidsgiver-styrt, og skal kun gis som tilbud i enkelttilfeller, basert på en individuell vurdering. Behov for omstillingsmidler i forbindelse med nedbemanningen fremsendes som hovedregel til FD som del av etatens budsjettinnspill. For at nye gevinster skal kunne identifiseres og realiseres i forbedrings- og effektiviseringsarbeidet, må sektoren ha fokus på nytenkning, kunnskapsdeling og helhetstenkning på alle nivå. For å stimulere til dette, skal etatsjefene vurdere bruk av intensiver. En liten selvmotsigelse, hva mener egentlig departementet?

OMSTILLINGSAVTALER

Forsvaret skal inngå omstillingsavtaler som skal ivareta den enkelte ansatte og Forsvarets behov. Som ledd i utforming av omstillingsavtalene skal Forsvaret

vurdere om det er saklige grunner for å ha snevrere utvalgskretser enn Forsvaret i sin helhet. Dette skal drøftes med tjenestemannsorganisasjonene. Forsvaret skal vurdere, i tråd med Tjenestemannslovens § 19 første ledd. Å etablere en klageinstans som skal behandle vedtak om oppsigelse, ordensstraff, suspensjon eller avskjed for tjenestemenn. Etableringen og gjennomføringen av klageinstansen skal reguleres i Forsvarets personalreglement.

Utfordringen for BFO er at dette er allerede gjort mht militært personell. Hva mener egentlig FD, ønsker de å etablere en ordning som skal omgå behandling i rettssystemet eller er det andre beveggrunner som ligger bak. BFO antar at FD er kjent med reglene som er beskrevet i Forsvarspersonelloven eller har de glemt at Forsvaret består av flere kategorier personell.

UTDANNINGSREFORMEN

Denne reformen er beskrevet annet sted i Offisersbladet. Omstillingsmessig sett er denne reformen krevende, fordi den innebærer oppsigelse av et betydelig antall personell. BFO har vår egen kompetanseutvikler Jon Vestli som medlem i referansegruppen og vi vil i hvert omstillingsbrev gi en oppdatert status fra arbeidet med utdanningsreformen.

FORSVARETS STRUKTUR

BFO foreslo ifm drøftinger av FSJ VP 2017-2020 å redusere antall ansatte i Forsvarssjefens strategiske stab i FD og Forsvarsstabens strategiske stab i Forsvarsstaben. Vi foreslo videre at Forsvarssjefen burde ta initiativ til å utrede evt tilbakeføring av Forsvarsbygg som DIF i Forsvaret. Det er hevet over enhver tvil at Forsvarsbygg påfører forsvaret betydelige utgifter, som kan reduseres betydelig. Man kan ikke pålegge alle andre å bidra, for så å utelukke seg selv (FD, FST og øvrige etater i sektoren).

I LANGTIDSPERIODEN SKAL FORSVARET STRUKTUR HA NEDENFORSTÅENDE INNRETNING:

FELLESELEMENTER

Etterretningstjenesten

Forsvarets operative hovedkvarter

Forsvarets logistikkorganisasjon:

- Nasjonal logistikkkommando
- Felles logistikk og støttekapasiteter
- Vertslandstøttebataljon

Cyberforsvaret:

- CIS-TG

Forsvarets sanitetstyrker

Felles NATO luft- og bakkeovervåkning
Felles lufttanking og lufttransport

(MRTT, C-17)

Forsvarets militærpolitiavdeling

Satellittbasert overvåkning

LUFTFORSVARET

Taktisk luftkommando (NAOC)

Luftkontroll og varsling (ARS)

Luftvarslingskjede

Basestridsgrupper

Luftvernstridsgrupper

F-16 kampfly, erstattes av inntil 52 F-35 kampfly

18 Bell 412 helikoptre

6 P-3 Orion, erstattes av nye maritime overvåkningsfly

2 DA-20 EK - avvikles på sikt

14 NH90 maritime helikoptre

4 C-130J transportfly

SEA-King redningshelikoptre, erstattes av 16 AW101

Logistikkavdeling luft

SJØFORSVARET

Taktisk sjøkommando

5 fregatter, Fridtjof Nansen-klasse

6 kystkorvetter, Skjold-klasse. Avvikles på sikt

6 ubåter Ula-klasse, reduseres til 4 og erstattes av 4 nye ubåter

6 mineryddeartøy, reduseres til 4 og erstattes av autonome mineryddersystemer

Minedykker-kommando

3 logistikk- og støttedartøy

4 ytre kystvakt m/NH90

4 ytre kystvakt, Harstad/Barenshav-klasse

5 indre kystvakt, Nornen-klasse

Kystjegerkommandoen
Logistikkelement, Sjø

HÆREN

Taktisk landkommando
Brigadekommando
Telemark bataljonen
Panserbataljon
2.bataljon
Etterretningsbataljon
Sambandsbataljon
Artilieribataljon
Ingeniørbataljon
Stridstrenbataljon
Sanitetsbataljon
MP-kompani
HM Kongens garde
Grensevakten
Logistikkavdeling, land

HEIMEVERNET

Nasjonal territoriell kommando
11 distriktsstaber
3000 i innsatsstrukturen
35 000 i områdestrukturen

FORSVARETS SPESIALSTYRKER

Taktisk spesialoperasjonskommando
Forsvarets spesialkommando
Marinejegerkommandoen

FORSVARSSJEFENS VIRKSOMHETSPLAN 2017-2020

Fra venstre referent Linnea Jasmin Colle (FPVS), Forhandlingsleder Marit Evenstad (FPVS/FST), Oblt Stein Kristian Hamborg (FST/VP) og Oblt Eivind Sørdal (FST VP)

Partene drøftet Forsvarssjefens virksomhetsplan for 2017-2020, med vekt på 2017. Virksomhetsplanen er generell og overordnet, men dekker de elementer i FDs IVB som gjelder virksomhetsåret 2017. Personellet som har jobbet med virksomhetsplanen har stor innsikt og evner å besvare de mange spørsmål organisasjonene har. Denne gangen hadde jeg faktisk følelsen av at det var reelle drøftinger.

Etter min mening er ikke virksomhetsplanen gitt en tilfredsstillende behandling i Forsvarets arbeidsmiljøutvalg, mye av årsaken er hvordan DIFene behandlet dette i sine AMUer. Hvilke arbeidsmiljømessige konsekvenser dette vil få for personellet kan derved vanskelig beskrives. Nå har Forsvarssjefen gitt sterke føringer til sine sjefer mht hvordan vi skal samarbeide i 2017. Jeg

håper man følger Forsvarssjefens beslutning, da kan vi kanskje ta tak i utfordringene når de kommer, for de kommer.

Omstillingen skal gjennomføres i samsvar med Forsvarets personellhåndbok del G og vi forutsetter at partene blir enige om prosess, før man starter på tiltakene. Det var her man feilet gjennom 2016. Når det gjelder vernetjenesten oppfordres hovedverneombud på alle nivå om å bidra og samarbeide med våre tillitsvalgte slik at vi kan bidra til å gjennomføre en forsvarlig omstilling med fokus på helse- miljø og sikkerhet.

DIFENES VIRKSOMHETSPLAN

DIFens virksomhetsplan må være kjent av alle tillitsvalgte og verneombud. Det tilligger ansvarlig sjef å informere i samsvar med Hovedavtalen og AML. Forutsetningen for at tillitsvalgte på alle nivå vil delta med gode bidrag er at de er informert og skjønner behovet for endring og gevinstrealisering.

AVSLUTNING

Omstillingsbrevet vil bli vår måte å kommunisere hva som skjer innenfor omstilling og strukturutvikling, herunder grad av måloppnåelse, gevinstrealisering, inntrykk fra våre tillitsvalgte og Forsvarets ledere, i tiden som kommer. Det er et mål for BFO å bidra konstruktivt, i tillegg til at vi har klare forventninger om at personellet ivaretas gjennom lov- og avtaleverk. Vi går et tøft år i møte, med store muligheter for å feile. I tiden som kommer vil informasjon og medvirkning til felles beste for Forsvaret generelt og personellet spesielt, være i fokus, sier Leder BFO Jens B Jahren.

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIK JØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

FREMTIDENS KADETTER

For fremtidens kadetter er skolehverdagen svært usikker. Vi vet at krigsskoleutdanningene skal gjennom en forandring, hvor tiden skal ned og innholdet økes.

Hvordan nye studieplaner og skoleløp vil se ut vet vi enda ikke, men KAFO mener det er svært viktig at vi er proaktive og

involverer oss i denne prosessen. Dagens

utdanning kan ikke tas i det sivile. For en offiser er ikke ledelsesteorier nok- det må trenes gjentatte ganger i ulike situasjoner preget av usikkerhet, stress og med fysiske og psykiske påkjenninger. Det holder ikke å sitte inne på lesesalen med penn og papir. Dette er fordi en militær leder skal kunne lede i svært krevende situasjoner. Evnen til å takle stress, vite hvordan man reagerer med mat- og søvnangel eller hvordan krigføring på land, til sjøs eller i luften skjer i praksis får man ikke ved å sitte inne på lesesal gjennom hele utdanningen.

KAFO kommer til å ha fokus på å fremme det som gjør krigsskoleutdanningen unik og hva som må til for å utdanne en god militær leder dette året. I tillegg til sakene vi jobber med er også kompetansebygging innad i landsstyret i fokus dette året. Dette fordi vi ønsker å heve nivået på oss selv og bli enda bedre tillitsvalgte. Med mer faglig tyngde vil vi ha mer å bidra med i møte med våre medlemmer på krigsskolene.

Når dette bladet går i trykken er Nasjonalt kadettstevne i gang i Bergen. Der vil KAFO være tilstede, både for møtevirksomhet og sosiale aktiviteter sammen med kadettene. Her vil forberedelser til kongress stå i fokus. Kongressen gjør dette året til ekstra innholdsrikt, og vi ønsker å utnytte kongressen til både å fremme våre viktigste saker for BFO, men også en læringsarena for de tillitsvalgte i landsstyret. KAFO opplever at hovedstyret er interessert i oss, og at vi blir tatt på alvor i organisasjonen. Det legger et press på oss, samtidig som det er motiverende for styret å vite at det vi jobber for er viktig også for BFO.

Anita Eide

Leder KAFO

HØY ARBEIDSMORAL!

Arbeidsmoralen på topp i det nye styret!

Hei, og godt nyttår til dere alle. I den siste tiden har BESO-landsstyret hatt en del å drive med. Vi har hatt julekalender på vår facebookside hvor hvert styremedlem skrev en liten biografi om seg selv. Denne anbefaler jeg alle som ikke har sett om å gå

inn og lese! Videre har vi stilt opp til møte med Sjef- og NK-FOS, og sist men ikke minst har vi hatt vårt aller første styremøte helgen 27.-29. januar.

Det første jeg ønsker å skrive litt om er møtet med Sjef- og NK-FOS. Der ble det diskutert litt rundt de nye fysiske testene. Hittil synes testene å være gode og innføringen vellykket. I tillegg ble det snakket litt rundt hvordan å bedre søkernes fokus på de fysiske kravene da mange møter opp uten å ane hva de begir seg ut på. Til slutt ga to av våre egne styremedlemmer en godt forberedt tilbakemeldingsrunde som for anledningen var med på arrangementet som puljeførere. Dette samarbeidet mellom BESO og FOS-staben setter vi utrolig stor pris på. Vi føler oss alltid like godt mottatt på møtene med dem og at tilbakemeldingene våre faktisk blir gjort noe med. På grunn av dette er FOS en viktig sak på vår agenda og er noe vi kommer til å fortsette å jobbe med også i fremtiden. En annen sak vi ser på som veldig viktig er situasjonen rundt flerårige befalsskoler. Her opereres det med flere regelverk hvor ingen av dem virker særlig godt tilpasset elevenes behov. Et godt eksempel på dette er en situasjon som har oppstått ved Forsvarets Ingeniørhøgskole den siste tiden. Der har elevene nå blitt tvunget til å gi fra seg en av skolens to kaserner grunnet «oppussing». Dette gjør at elevene pr dags dato er nødt til å bo i snitt 3 og 3 pr 4 mannsrom i hele 3 år! Våre tanker rundt dette er at det kommer til å skape et trangt og ugunstig studiemiljø og som i liten grad ivaretar elevenes privatliv. I tillegg til dette er de sanitære fasilitetene ikke oppdatert til dagens standard og på ingen måte tilfredsstillende for å huse drøyt 100 elever. Det sies i LTP at FIH skal være målmodellen for fremtidens FHS, men hvis dette skal bli en ordening som alle skal klare å leve med, er vi nødt til å få på plass visse retningslinjer for å sikre kvaliteten i utdanningen. Dette er en sak vi i BESO kommer til å kjempe for fremover og i tillegg fremme den i kongress for å få den inn på BFO sin agenda.

Henrik Hyndøy

Leder BESO

**AV GENERAL SIR JOHN MCCOLL
(TIDLIGERE NESTKOMMANDERENDE SACEUR)**

Officersbladet har oversatt denne offisielle kronikken til McColl, da den er meget tankevekkende og aktuell i disse dager.

BRUSSEL – Etter å ha vært skeptisk til NATO under valgkampen, har Donald Trump nå begynt å forme en utenrikspolitikk som kan få langt-
trekkende følger for den skjøre sikkerhetssituasjonen i Europa. USAs potensielle distansering fra alliansen, kommer på et tidspunkt der relasjonene mellom NATO og Russland har nådd et «all time low». Når begge sider øker sitt militære aktivitetsnivå betraktelig, er det et sterkt behov for at Europa nå vurderer hvordan de kan takle fremtidige konfrontasjoner.

Nytenkning er enda viktigere når man ser på den økte risikoen for ulykker eller feilvurderinger som kan øke spenningsnivået,

grunnet Russisk militær aktivitet langs grensene til flere NATO-land de siste tre år. Sammenstøt som kan føre til tap av liv, slik som hendelser i Baltikum og i Svartehavet, eksempelvis Russiske kampfly som flyr meget lavt og fort over vestlige fartøy, eller aggressive avskjæringer av vestlige rekognoseringsfly. Dette ble om mulig enda klarere i november 2015, da Tyrkia skjøt ned et Russisk kampfly i grenseområdet til Syria.

En nylig rapport utgitt av European Leadership Network (ELN), peker på at det til tross for enighet om en bilateral hendelses-oppfølging mellom individuelle NATO-land og Russland, er det fortsatt flere felt som ikke er dekket. Eksisterende avtaler er begrensede fordi de ikke er harmonisert opp imot hverandre, og tar ikke tilstrekkelig hensyn til sivil aktivitet eller moderne teknologi, inklusive ubemannede farkoster slik som droner.

Enda verre er det at dagens rammeverk ekskluderer NATO-land som grenser opp imot Russland, slik som Bulgaria, Estland, Latvia, Litauen, Polen og Romania, men også ikke-medlemslandene Sverige og Finland. Dette er en alvorlig overseelse, som øker sårbarheten til dårlig regulert geopolitikk, som gir rom for forvirring og misforståelser, ikke minst fordi det blir uklart i hvilken grad utelatte land skal rette seg etter «Incident at Sea» avtalen mellom USA og Russland, når de opererer sammen.

Hvordan unngå at NATO-Russland forholdet eskalerer?

I slike utfordrende og flyktige internasjonale omgivelser, er det avgjørende at vi etablerer et rammeverk for å takle sammenstøt mellom militære motstandere, og sivile fly og skip som opererer i et slikt område, på en måte som øker åpenheten og forutsigbarheten. ELN-rapporten identifiserer for sin del flere umiddelbare steg som helt klart kan redusere sannsynligheten for utilsiktet eskalering, i alle fall på kortere sikt.

Alle NATO-land og partnere bør sammen med Russland vurdere ELN's forslag, og utvikle en omfattende fler-fasettert tilnærming til det å takle konfrontasjon og hindre eskalering. Fokus på takling av militære hendelser i «real time» vil kreve svært omfattende kommunikasjonsprotokoller og adferds-reguleringer for alle relevante lands stående styrker. Når eksisterende bilaterale mekanismer ikke er aktuelle, bør allierte og partner-land som opererer under NATO-kommando, adoptere og sørge for at de nye protokollene for reduksjon av risiko blir fulgt. I mellomtiden bør gjeldende avtaler moderniseres i henhold til dagens realiteter. Dette må partene ha et spesielt fokus på. NATO-land og partnere bør innføre prinsippene og protokollene som er etablert i det nye rammeverket, og følge de når man opererer i nærheten av Russiske fly eller marinefartøy. Eksempelvis bør alle parter være klar over, og kunne de detaljerte reguleringene rundt militære manø-

reringshastigheter og avstander, samt flagg- og lyssignalisering. I dagens tilsynelatende uregulerte omgivelser, ville begge parter dratt nytte av en avtale som kontinuerlig monitorerte radiofrekvensene. Enda viktigere er det at et nytt rammeverk for sikkerhet kan forbedre militær-sivile kommunikasjon, noe som vil forbedre sikkerheten i trafikkerte luftkorridorer og travle internasjonale farvann. Dette kan oppnås i regi av ICAO (International Civil Aviation Organization), ved å dele radar- og lufttrafikk-kontrollsystemer, dedikerte kommunikasjonslinjer og normale prosedyrer for å takle mistenksomme flybevegelser.

GENERAL SIR JOHN MCCOLL

Det er helt avgjørende at slike samordninger ikke bare gjøres mellom NATO og Russland, men også mellom militære og sivile lufttrafikk-kontrollører på begge sider. Selv om noen land har betenkeligheter i forhold til sikkerheten når all data skal deles, at alle lufttrafikk-kontrollører har tilgang på de samme data, kan det forsvares når sivile liv beskyttes, og uønskede militære konfrontasjoner unngås.

Den siste komponenten i det nye rammeverket ville blitt utviklet i regi av OSSE (Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa), som sørger for eksisterende nettverk for kommunikasjon mellom hovedsteder, og kunne blitt brukt til å koordinere operasjoner i «real-time». I en forsterket rolle, kunne OSSE også lagt press på sine medlemsland til å revurdere og revitalisere «Wien-dokumentet» inneholdende tiltak for tillits- og sikkerhetsbygging, noe som er en hjørnestein i Europeisk sikkerhetspolitikk.

Under NATO-Russland rådets møte i desember, ble ledere på begge sider oppfordret til å vurdere nye og eksisterende forslag for å redusere risiko og forbedre innsikten, for å unngå farlige militære hendelser før det er for sent.

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

Soldater fra 2 bataljon under øvelse KS føring i Mauken der 339 skvadron gir viktig helikoptersøtte slik det må være i Hæren. Foto Kristian Ringnes.

Best blant likemenn og

Heimevernet velger ut, og utdanner svært mye at sitt befall fra egne rekke. De rette folkene får ansvar og utfordringer basert på utvelgelse, realkompetanse og kursing.

Miljøterapeuten: -Jeg er på kurs fordi jeg ønsker egenutvikling, og at jeg skal få mer kompetanse til min rolle i Heimevernet, sier Tonje Stormo Strøm.

TEKST RUNE HAARSTAD
FOTO HANS KRISTIAN BERGAN

Det er områdesjefen (kompanisjefen) som peker ut de som har de rette egenskapene. Er du motivert kan du ha en lang karriere i HV, med økt grad og ansvar. Denne høsten har det blitt gjennomført en rekke befalskurs i alle våre HV-distrikter over hele landet.

MILJØTERAPEUTEN

Ved Trøndelag HV-distrikt 12 er nå elevene på troppssjefkurset ferdig med den første uken teori, og ute i felt for å teste seg i trøndersk infanterivær.

-Jeg er med fordi jeg ønsker egenutvikling, og at jeg skal få mer kompetanse til min rolle i Heimevernet. Kurset er veldig givende og gjør at jeg blir bedre og tryggere i min rolle som troppssjef, sier Tonje Stormo Strøm fra Trondheim, som jobber som miljøterapeut på barnevernsinstitusjon.

Troppssjefkursene i HV er meget intensive. De går over ti dager og krever at du har grunnleggende befalsutdanning fra før, enten fra befalsskole eller fra HVs egne kurs.

- Utdanningen er veldig kurant. Vi blir utfordret til å komme oss ut av komfortsonen. Jeg velger å være med for å bli en bedre ressurs for troppen. Det vi lærer er veldig relevant både for det militære og i det sivile. Jeg lærer mye jeg kan ta med videre i min sivile stilling som finansrådgiver, sier Magne Nervik som jobber som finansrådgiver. - Det hele handler jo om praktisk og jordnær ledelse.

FORSKEREN

Dersom du kommer rett fra fullført førstegangstjeneste og ønsker en karriere som befal er lagførerkurs trinn en, deretter grunnkurs ledelse og så troppssjefkursene. Den enkelte HV-soldat kan kurse seg opp til kapteins grad og

Læreren: - Kurset gjør oss i bedre stand til å lede en tropp i oppdrags-løsning. Det er positivt for det militære, og det gir samtidig sivile gevinster, sier Tore Løvstad.

Forskeren: - I utgangspunktet ble jeg tvunget med på kurset, men etter å ha deltatt tenker jeg faktisk på å melde meg frivillig til et nytt kurs, smiler Svein Erik Gaustad.

kvalifisere seg for en rekke befalsstillinger i det som er volumet i landmakten, et HV med 45 000 soldater over hele landet.

-Jeg var i utgangspunktet litt negativ til å være med, men jeg ble fort positivt overrasket, sier Svein Erik Gaustad fra Klæbu. Til daglig er han forsker.

- Vi lærer om ledelse som har mye relevans for det sivile liv. Vi får en god mulighet til å utvikle våre lederegenskaper. I utgangspunktet ble jeg tvunget med på kurset, men etter å ha deltatt tenker jeg faktisk på å melde meg frivillig til et nytt kurs, smiler forskeren.

LÆREREN

Troppssjefkurs II som det heter er for de som har eller er tiltenkt stilling som troppssjef eller nestkommanderende objektsikringstropp eller troppssjef / nestkommanderende overvåking- og kontrolltropp.

- Kurset er kjempebra og lærerikt. Det er god balanse med teori og praksis, hvor vi har en uke

med teori og en med praksis.

Utdanningen gjør oss i bedre stand til å lede en tropp under oppdragsløsning. Det er positivt for det militære, og det gir samtidig sivile gevinster. I min jobb som lærer er det mye jeg kan ta med meg herfra, sier Tore Løvstad, som er lærer til vanlig.

Etter bestått kurs skal elevene være i stand til å ivareta en troppssjefs gjøremål under trening, styrkeoppbygging og løsning av oppdrag. Kurset gir spesialisert fagutdanning innen objekt- og overvåking/kontrolltroppens oppdrag, organisasjon, materiell og stridsteknikker. Praktisk trening gjennomføres for å gi eleven erfaring i planlegging og ledelse under styrkeoppbygging og oppdragsløsning.

Sammen med personellens sivile erfaring, sivil utdanning og personlige egenskaper blir dette godt befal for sine likesinnede i det som utgjør landmaktens volum med landsdekkende tilstedeværelse - Heimevernet.

Thüssen Krupp viste frem sin ubåtkandidat i Oslo

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Det nærmer seg avgjørelse i ubåtanskaffelsen til Norge, og konkurransen tilspisser seg. Franske DCNS var i Oslo med en stor pressekonferanse før jul, og ikke lenge etterpå ankom det tyske TKMS til Oslo med sin HDW klasse ubåt 212A, som er motkandidaten til Frankrikes kandidat – Scorpene-klasse ubåt.

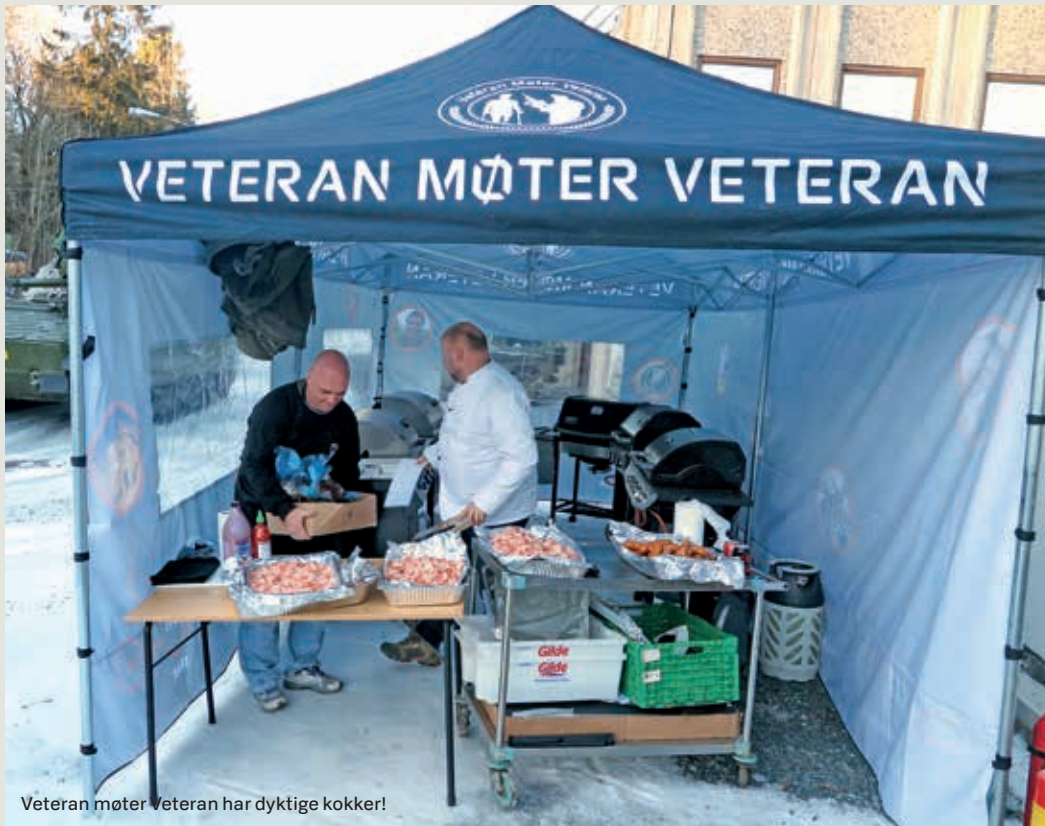
Den Tyske U36 klappet til kai på Vippe-tangen, og TKMS tok imot pressen i innleid cruisebåt ved siden av ubåten. Thüssen Krupp Marine Systems satser stort på å markere seg, for store deler av ledelsen i TKMS var til stede for å orientere om sin ubåtkandidat til Norge, og de industri-avtalene de kan tilby. De anslår industri-avtaler til en verdi på over 30 milliarder kroner, om Norge skulle kjøpe deres ubåter.

Under orienteringen fra TKMS sin ledelse, kom man inn på TKMS sin erfaringsbase på bygging av ubåter, den utprøvede AIP fremdriften, evnen til å kunne være neddykket i 18 dager, samt stealth-egenskapene til ubåten med tanke på signatur fra lyd, varme og CO2. De presiserte også at deres skrog er ikke-magnetisk, noen som er en fordel i forhold til miner som går av på magnetiske signaler den mottar.

TKMS sa også at de forsker på, og prøver ut nye batteriløsninger med Lithium Iron Fosfat batterier i ubåt. Kongsberg kan levere Combat/Control systemer til 212A ubåten, og NAMMO kan levere Idas missilet. Da går både tyskerne og franskmennene spennende uker i møte, frem mot FD's avgjørelse kanskje allerede i starten av 2017.

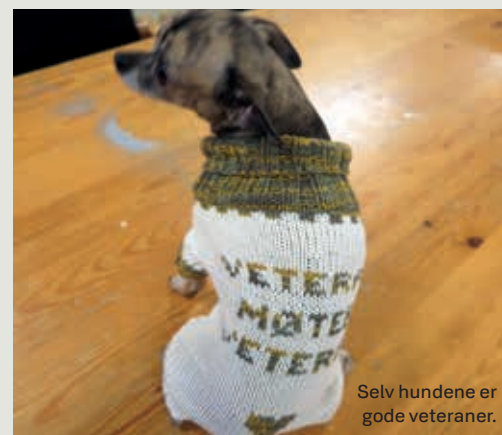
«Veteran møter veteran»

Veteran møter Veteran har dyktige kokker!

FMIN tok seg god tid til å snakke med veteranene.

Selv hundene er gode veteraner.

Veteraner og gjester nyter veldig god grillmat

En hyggelig kveld i Lommedalen.

Barna storkoste seg – her i pølsekø.

CV90 fra Rena sikret området :-)

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Leder BFO Jens Jahren og Offisersbladet hadde søndag 15. januar gleden av å være på Juletreffesten til "Veteran møter Veteran" i Lommedalen, med Pekka i spissen! Her ble det fullt hus! Over 140 barn og voksne med tilknytning til veteransaken. Et flott arrangement med grillmat og pølser, der pølser var mest populært blant de yngste.

Og jammen meg møtte ikke Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide opp i Lommedalen også! I tillegg til mange veteraner med familie, så vi blant andre også Generalinspektøren for Hæren Odin Johannessen, stabssjefen i Hærstaben Ingrid Gjerde, brigadesjef Eldar Berli og brigader Ole-Asbjørn Fauske. Gratulerer med nok et flott veteran-arrangement Pekka m/crew!

«Veteran møter veteran» gjør et flott arbeid for så vel veteraner som for veteranfamiliene, med spesielt fokus på barna. Alt er basert på frivillighet og stor innsats fra Pekka og resten av gutta/jentene, som bruker store deler av sin fritid på dette. De klarer ved hjelp av noe støtte fra Forsvarets Veteranavdeling, og fra andre sponsorer, å gjennomføre en hel rekke aktiviteter i løpet av et år. Dette til glede for absolutt alle i det vi kan kalle «veteranfamilien». Men i 2017 ser det ut til å bli vanskelig å få gjennomført alt det de ønsker, for pengene ser ut til å ikke strekke til. Utfordringen går til alle dere ute – kan dere, eller noen dere kjenner, bidra til at «Veteran møter veteran» kan gjennomføre alle sine aktiviteter, så kontakt gjerne Pekka på mobil: 900 34 046 for mer informasjon.

DCNS ETABLERER SEG I AUSTRALIA

DCNS ble som kjent valgt som leverandør av 12 ubåter til den Australske marinen. De etablerer seg nå med et hovedkontor i byen Adelaide, og skal i årene som kommer, bygge ubåtverftet slik at alle ubåtene blir bygget i Australia. Bildet er fra etableringen av DCNSs etablering av hovedkontor, der blant andre den Australske statsminister Malcolm Turnbull og forsvarsminister Hon Christoffer Pine var til stede, i tillegg til DCNS konsernsjef Hervé Guillou. En rekke kontrakter ble også signert denne dagen.

Bygggestart på den første ubåten er beregnet til 2020, noe avhengig av byggingen av infrastruktur. Første leveranse er beregnet til 2030. Hele programmet vil sysselsette 2.900 personer i Australia og 50 ansatte i DCNS sitt hovedkontor nær Adelaide. Lockheed Martin skal levere Strids-systemene til de Australske ubåtene.

Einar Holst Clausen

RUSSLAND DONERER SEKS MIG-29 OG 30 T-72 TIL SERBIA

På toppen av dette får Serbia også «donert» 30 BRDM-2 pansrede oppklaringsvogner. Gjenytelsen skal være at Serbia overlater alt vedlikehold til Russiske bedrifter. Donasjonen og avtalen ble signert 23. desember 2016. Serbia ønsker etter hvert å kjøpe flere våpensystemer fra Russland, samtaler om dette er i gang. En enighet om omfang og pris er forventet i 2017/2018. Serbia forventer å motta sine MiG-29 i løpet av 2017, etter at de er klarert ut fra der Russiske Luftforsvaret, og etter et ettersyn/oppgradering. Det forventes da at de skal være operative frem til 2030. Kilde: Janes Defence Weekly

JOINT STRIKE MISSILE GJENNOMFØRER VELLYKKET LANG-REKKEVIDDE TEST

Kongsberg Gruppens Joint Strike Missile (JSM) gjennomførte i desember en vellykket test i USA. Missilet ble fyrt fra en F-16 tilhørende Edwards Air Force Base ved Utah Test and Training Range utenfor Salt Lake City. JSM med sine unike egenskaper er spesielt utviklet for og bæres innvendig i våpenrommet på F-35. Denne testen demonstrerte trygg separasjon fra flyet og gjennomførte en rekke utfordrende manøvrer, over lang rekkevidde mens det samtidig varierte både høyde og hastighet, enestående for denne klassen missiler.

JSM er under utvikling for det norske Forsvaret og vil avslutte kvalifiseringsprogrammet i 2018. F-35 vil med JSMs operative egenskaper kunne engasjere godt forsvarte mål over lange avstander. Missilet blir integrert på F-35A versjonen, men kan integreres også på andre type fly. Kongsberg Gruppen og Raytheon har inngått et strategisk partnerskap for å tilby JSM til USA og internasjonale kunder. Testen verifiserte alle mål og bestod ytterligere en milestein mot full integrasjon på F-35. JSM utviklingen går i henhold til plan og vil bli det mest avanserte og moderne lang rekkevidde missil mot sjø- og bakkemål, sier Eirik Lie, fungerende administrerende direktør i Kongsberg Defence Systems.

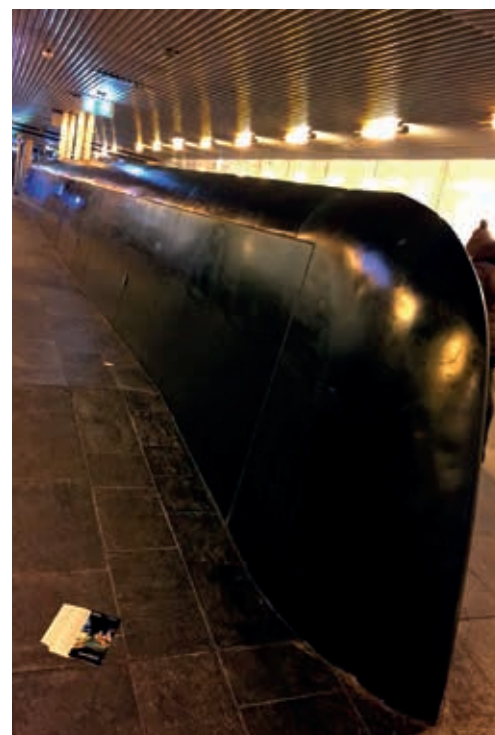

UBÅT PÅ OSLO S?

I en av gangene mellom T-bane og avangshall tog på Jernbanetorget, oppdaget jeg sannelig en morsom etterbruk av ubåt-skrog :-)

Kunstneren må i alle fall ha fått inspirasjon fra marinen. :-)

Einar Holst Clausen

KULTURRÅDETS ÆRESPRIS TIL FORSVARETS MUSIKK

Kulturrådets ærespris 2016 gikk til Forsvarets musikk for deres uvurderlige betydning for norsk kulturliv gjennom 200 år. Onsdag 14. desember kl. 18.00 ble prisen overrakt i den Kongelige Norske Marines lokaler i Horten.

- Forsvarets musikk er svært stolte over den anerkjennelsen dette innebærer for vårt virke, og det er med en stor grad av ydmykhet vi mottar Kulturrådets ærespris, sier musikkinspektør i Forsvaret og fagsjef for landets militærkorps, kommandørkaptein Arnstein Lund.

Lund mottok Kulturrådets ærespris på kr 600 000 på vegne av Forsvarets musikk. Prisen overrakt av rådsleder Tone Hansen i Torpedoverkstedet i Horten. Samtlige forsvarskorps vil være representert med musikere og ledelse i Horten denne kvelden.

EN AV LANDETS ELDSTE KULTURINSTITUSJONER

1. Brigades musikkorps, 1899

Kulturrådet deler hvert år ut en ærespris til noen som har gjort *“en innsats av vesentlig betydning for norsk kunst- og kulturliv”*. I år falt valget på Forsvarets musikk. Med sine 200 år er Forsvarets musikk en av landets eldste kulturinstitusjoner. *“Forsvarets musikk får prisen for sin rolle som kulturbærere og -fornyere og for sin uvurderlige rolle i norsk kulturliv, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt siden 1817. Korpsene får prisen ikke bare for sitt høye, kunstfaglige nivå, men også som formidlere med en stor bredde i musikkuttrykk”*, sier rådet i sin begrunnelse.

- Det er med glede vi leser Kulturrådets begrunnelse for tildelingen og de momenter som vektlegges! 450 år med militærmusikere i Norge har satt dype spor i samfunnet og på mange måter bidratt i utviklingen av kulturlivet. Det føles stort at dette blir anerkjent, sier kommandørkaptein Arnstein Lund.

Befalets Fellesorganisasjon/Offisersbladet gratulerer Forsvarets musikk med den vel fortjente tildelingen!

SELGER UT KJELLER I ALL HEMMELIGHET!

Dette sier «Kjeller Aerodrome» på sin Facebook-side:

Dagens oppslag i Romerikes Blad er interessant med tanke på hvordan demokratiet vårt fungerer, eller kanskje heller; ikke fungerer. Her har AIM Norge med Forsvarsdepartementet (FD) i ryggen i lang tid arbeidet med planer om salg av et areal, og som de offentliggjør i dag, stikk i strid med hva Stortinget har vedtatt i forbindelse med Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) i fjor. I LTP-en står det klart i en kommentar fra Utenriks- og forsvarskomiteen at de luftfartshistoriske kulturverdiene skal bevares. Arealet som AIM forsøker å selge er det samme området som Riksantikvaren trolig vil frede. Det betyr at Forsvarsdepartementet (FD) og AIM ikke kan vente på demokratiske prosesser, men tvinges til å selge på grunn av store investeringskostnader som knyttes til etableringene på Rygge. Hvor smart er det av Regjeringen i et valgår?

UTSETTING AV FLERE TJENESTER I FORSVARET?

Offisersbladet kom over denne pickup'en i Kirkegata i Oslo for noen dager siden. Da er det naturlig å spørre seg om HV nå også har blitt presset til å sette ut service og vedlikehold på sitt materiell?

Einar Holst Clausen

Når din firbente følgesvenn blir «soldat» i HV

Fra familiens kjæledegge, til skarp tjenestehund. Hundene i Heimevernet er akkurat som soldatene - både sivile og militære.

TEKST: HV

FOTO: JOSTEIN HESTDAL

- En patrulje som har med en tjenestehund får med seg verdens beste mobile sensor, som kun krever litt mat og vann, forteller hundefører Fredrik Johansen fra Brønnøysund. Sammen med Exx legger han ned hundrevis av timer i året på å bli en god hundeevipasje.

FORSTERKET MED HUND

Denne uken er tjenestehunder fra Heime-

vernet i Trøndelag og Nordland samlet på Værnes for å trene på søk i bygg og urbane omgivelser. Politiet stilte med instruktører, og det ble en uke med godt utbytte for ivrige hundeevipasjer.

Hund er på mange måter en styrkemultiplikator, dvs noe som på avgjørende måte styrker evnen til å løse oppdrag. Det kan være klarering av terreng, områder og bygninger. Hundene kan brukes av avpatruljering av viktige objekter og forsterke alle typer av patruljer. De kan også støtte ved vakthold og ved adgangskontroll. - En

patrulje forsterket med en hundeevipasje blir noe mye mer enn i forhold til å «slenge på» et par ekstra soldater, forklarer hundefører, Løytnant Fredrik Johansen.

- Han tilhører den harde kjernen av hundemiljøet i HV-14 som bruker veldig mye av fritiden sin på å holde ferdigheten vedlike. - Jeg har prøvd å slutte flere ganger, men jeg klarer det ikke, smiler han. - Det blir både en livsstil og en hobby.

MYE FRIVILLIG ARBEID

Hundelaget er en naturlig og viktig del

Løytnant Fredrik Johansen fra Brønnøysund, med Exx i tett samspill med trønderske HV-soldater. oppdraget er å finne en «markør» inne i et bygg. Sammen med Siri Victoria Johansen fra Brønnøysund og Sersjant Roger Tverrbakk fra kjerringøy og hunden Luna var de på Værnes for å lære mer om Politiets bruk av hund.

av innsatsstyrkene i Heimevernet. I tillegg til at soldatene skal kunne, og mestre, det samme som resten av soldatene i innsatsstyrkene, skal de også trene hundene. De fleste hundeførerne i HV bruker sin private hund som både er familiens kompis og en nyttig ressurs for Forsvarets beredskap i Norge. I tillegg til rent militære oppdrag kan heimevernet støtte politiet og det sivile samfunn med sine hunder.

Heimevernet utdanner og godkjenner hunder i kategorien «Tjenestehund I». Denne godkjenningen består av lydighet,

sporsøk, patruljegang med markering på lyd. Tilleggsutdanning kan bestå av spor på hardt underlag, beskyttelse, søk i bygg, lavine, vindsøk og rundering, som er et søk etter mennesker som er «skjult» i terrenget.

Leder for hundetjenesten i HV-12, kap-tein Jonny Schjetne forteller at det krever mye innsats fra både eier og hund for å få en god ekvipasje og at det trenes opp mot 45 dager i året inne til tjeneste, samt utallige dager med egentrening.

– Vi er en viktig ressurs ikke bare for

våre egne avdelinger i HV, men også på tvers av forsvarsgrenene og til det sivile samfunn.

– Hundene er uvurderlige for en rekke oppdrag legger Schjetne til. – Da går ekvipasjen inn som en naturlig del av lagene til både jeger og innsatstroppene våre som en sensor-kapasitet som kan øke både overlevelsesnivåen og evnen til oppdragsløsning.

Last ned Offisersbladet-appen

– få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Fremragende bildekvalitet på lesebrett-utgaven, og tekstspalter du selv drar opp med fingeren.

Last ned utgavene og du har ditt eget Offisersbladet-bibliotek.

MILRAB PATRULJE-SEKK 2.0 - DESERT SAND

Denne sekken rommer 40 liter og er konstruert for at brukeren hele veien skal ha optimal bærekomfort og til enhver tid ha enkel tilgang til utstyret. Det er en lokkåpning på forsiden til sekken som gir tilgang til hele hovedrommet. Den har i tillegg vanlig åpning fra topp hvis man ønsker tilgang ovenfra. Sekken er produsert i 100% polyester 1680D og har et innvendig lag i nylon. Sammen med forsterkede sømmer, robuste og vanntette glidelåser og UTX-klips er denne sekken skapt for å tåle røff bruk. Sekken har i tillegg en forsterket bunn i PVC slik at den kan stå på fuktig underlag over tid og allikevel holde innholdet tørt. Vanntette glidelåser og et vannavstøtende hovedmateriale gjør også sekken godt egnet under fuktige forhold.

Sekken koster 1430,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

BRYNJE ARCTIC XC HELDRESS

Arctic Double serien er et innovativt to-lags funksjonstøy med en unik nettingstruktur innerst mot kroppen kombinert med den beste merinoull på utsiden. Denne løse to lags kombinasjonen er meget lett i forhold til den varmeeffekt som oppnås. Innsiden holder seg tørr grunnet få kontaktpunkter mot huden og polycolon garnet som opptar lite fuktighet. Denne passer bra til all friluftets aktivitet og er en klassiker til tur og ekspedisjoner.

Brynje Arctic XC koster 1928,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

OAKLEY JAWBREAKER

Jawbreaker er de ultimate sportsbrillene, spesielt laget for å møte kravene til toppidrettsutøvere.

Brillene kommer med Prizm glass som er en banebrytende linseteknologi fra Oakley. Teknologien filtrerer lyset så det tilpasser seg ulike aktiviteter og omgivelser. Prizm glassene slipper nemlig igjennom flere farger uten å slippe inn mer lys. Denne teknologien sørger for klar sikt og skarpere kontraster, og dermed et mer detaljert bilde av omgivelsene. Dette øker prestasjonen og sikkerheten ved at du får et klarere overblikk over eventuelle hindringer uavhengig av hvilket terreng du befinner deg i.

Oakley Jawbreaker koster 1827,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SUUNTO AMBIT3 VERTICAL HR

Ambit3 Vertical kombinerer en ny lettvektskonstruksjon med innebygde funksjoner for lufttrykkmåling, høydeprofiler, vibrasjonsalarm og allsidige multisport-funksjoner for løping, sykling og svømming med opp til 100 timers batteritid. Klokken registrerer hastighet og avstand i tillegg til effekt og restitution når den brukes sammen med Suunto Smart Sensor pulsbelte. Ambit3 Verticals nye GPS-antennekonstruksjon skal gi en strømlinjeformet design og behagelig passform på armen. Kompositt-huset er lett og den rustfrie stålringen beskytter glasset. Klokken kommer i fargene blå, lime, hvit og svart.

Suunto Ambit3 Vertical HR koster 2942,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

M-72 solgt for 1 mrd dol

Raufoss: NAMMOs bestselger, M72, har innbrakt ca. 1 milliard dollar i salgsinntekter siden startskuddet i 1966. Det skulderholdte våpenet som har vist sin effektivitet på mange slagmarker, er under stadig utvikling. Det produseres både på Raufoss og i Meza i Arizona.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Den langvarige suksessen forklares ved at NAMMO har beholdt de viktigste egenskapene gjennom årene – våpenet er lett, lite, billig og ikke minst pålitelig. Vekten av M-72 ligger på ca. 3,5 kg, avhengig av typebetegnelse. De viktigste brukerne er naturlig nok hær og spesialstyrker og hovedkundene er Norge, Finland, Canada, USA og Australia. Ellers har man solgt forskjellige versjoner til en rekke land i NATO og EU.

NYE VERSJONER

I de første årene var M-72 produsert for å være et anti-tankvåpen. I det 21. århundre er hovedfokus skiftet mot anti-strukturer – bygninger, murvegger, bunkere og lignende. Fra 2014 har det vært jobbet intenst for å ta dette et skritt videre

gjennom å utvikle "airburst"-ammunisjon som blir programmert til å eksplodere i lufta for å bekjempe skjulte mål der direkte treff ikke er effektivt. NAMMO har fått hjelp fra NATOs utviklingsprogrammer i denne nokså kompliserte oppgaven der det gjelder å skape kommunikasjon mellom siktedelen av M-72 og selve raketten. Avstanden måles med laser. Kommunikasjonsdirektør Sissel Solum har håp om at "airburst" kan være på markedet allerede i 2018.

Man håper også å kvalifisere en annen versjon av M-72 til 2018. Det dreier seg om FFE, som står for Fire from Enclosure og er utviklet for å skytes fra lukkede rom. For å gjøre skytingen mindre synlig skal versjonen ha lite flash. Stridshodet kan reguleres fra "meget farlig" til skremmeskudd. Tøstingen startet i NAMMO Tally i Meza i Arizona allerede i

2012. Pansrede kjøretøyer, annet materiell og soldater som er gjemt i bygninger bør passe seg for M72FFE.

REDUSERT "COLLATERAL DAMAGE"

I samarbeid med norske spesialstyrker har NAMMO kvalifisert en egen versjon som er egnet til krigføring i byområder. Krigshodet i karbonfiber konsentrerer effekten om selve målet uten å ødelegge omgivelsene og uten å gi fragmenter. Med andre ord unngår man stort sett "collateral damage" Typebetegnelsen er M72 ASM RC (Anti-structure Munition Reduced Caliber).

Det må også nevnes at M-72 LAW (Light Anti-Weapon) tidligere har fått en dramatisk forbedret launcher som med et nytt designet krigshode kan slå gjennom 450mm stålplater. Denne versjonen har en vekt på bare 3,4 kg.

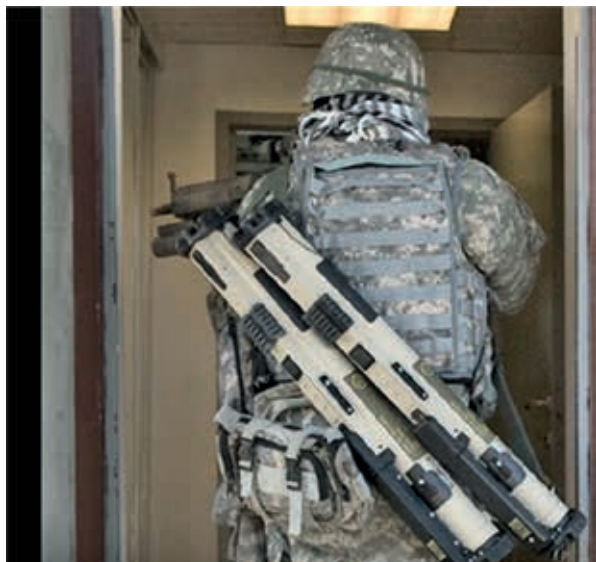
lar siden 1966

M72 ASM-RC launcher.

M72 Basic launcher 1965.

FAKTA

Type	Beskrivelse
M72	66 mm Talley enkeltskudds rakettvåpen, forladet med HEAT-stridshode
M72A1	M72-variant; forbedret rakettmotor
M72A2	M72-variant; forbedret rakettmotor
M72A3	M72A1/A2-variant; forbedret sikkerhet
M72A4	M72-variant; raketten forbedret for høyere penetrasjon, forbedret utkasterrør
M72A5	M72A3; forbedret utkasterrør
M72A6	M72-variant; stridshode med lav penetrasjon og større spreng effekt; forbedret utkasterrør
M72A7	M72A6-variant; US Army M72A6-variant for US Navy
M72E8	M72A7 variant; rakettmotor som kan avfyres fra innelukket rom; forbedret utkasterrør
M72E9	M72 variant; stridshode med forbedret effekt mot panser; forbedret utkasterrør
M72E10	M72 variant; HE/fragmenterende stridshode; forbedret utkasterrør

F-35 leverer etter forventn

Luke Air Force Base, Arizona:

Norsk sjef for F-35 programmet på Luke AFB, Martin Tesli sammen med Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide, Crew Chief Bjørn Tommy Eigeland og Morten Klever programdirektør F-35 programmet.

ing og er i rute

Forsvarsministeren møter 56. Fighter Wing på Luke sammen med forsvarsattachéen i Washington generalmajor Hannestad.

TEKST & FOTO: ANN KRISTIN SALBUVIK/FD

-Ankomsten til de første F-35 til Norge nærmer seg raskt. I november 2017 vil de tre første flyene lande på Ørland. På Luke leverer flyene helt etter forventning og vi er i rute, sa forsvarsminister Ine Eriksen Søreide da hun besøkte avdelingen der norsk F-35-personell som er i full gang med å omskolere seg fra F-16 til F-35 holder til.

Det var under et besøk til USA i desember 2016 at statsråden fikk se basen der de norske flygerne og teknikerne forbereder mottak av de første F-35 kampflyene, og over og trener med flyene.

-De fire første flyene våre er levert, og er i drift på Luke Air Force Base. Norske F-35 har nå fløyet over 600 timer.

Flygerne og teknikerne forteller selv at kampflyene vil være med å endre måten det norske forsvaret opererer på. Jeg har sett hva kapasiteten kan levere og hvordan vårt norske personell forbereder seg og ser veldig frem til å motta de første flyene til Norge. Det var veldig fint å se hvilke erfaringer både flygere og støtteapparatet har gjort seg til nå, sier forsvarsministeren.

Forsvarsministeren hadde flere møter både med ledelsen for basen og for skvadronen det norske personellet er en del av. -Det er en imponerende jobb som gjøres. Våre flygere er med på å utvikle taktikker, og vi ser hvor viktig det er å være del av et stort miljø. Verdien av dette samarbeidet så vi også tidligere i høst, da to av de norske flyene måtte gjennom omfattende reparasjoner grunnet en leverandørfeil. Da kunne i stedet de norske flygerne fortsette treningen på andre fly på basen, og slik ble den negative effekten på det norske programmet begrenset, sier forsvarsminister Ine Eriksen Søreide.

Luke Air Force Base er en av det amerikanske luftforsvarets største treningsbaser, og har i flere tiår vært hovedbasen for utdanning av F-16-flygere. I dag er den i ferd med å omdannes til et multinasjonalt treningssenter for F-35-brukerne som skal fly A-modellen av flyet, hvor flygere fra USA, Australia, Norge, Italia, og etter hvert Nederland, Danmark og Tyrkia skal fly hverandres fly, trene sammen og instruere hverandre. Målet med dette er å sikre både bedre og mer effektiv trening for alle brukerne.

HACKSAW RIDGE

AMERIKANSK KRIGSFILM

SKUESPILLERE: TERESA PALMER, ANDREW GARFIELD, VINCE VAUGHN, SAM WORTHINGTON, LUKE BRACEY, HUGO WEAVING, RACHEL GRIFFITHS

REGI: MEL GIBSON

MANUS: ANDREW KNIGHT, ROBERT SCHENKKAN

MUSIKK: RUPERT GREGSON-WILLIAMS

LENGDE: 2 TIM 19 MIN.

Av Nils Vermund Gjerstad

EN ANNERLEDES KRIGSHELT

Folk spør seg stadig vekk om ikke man har melket Den andre verdenskrig for alle historier etterhvert, og til stadighet impo-
nerer både forfattere og filmskapere med nye historier fra krigen. Siste ut er Mel Gibsons "Hacksaw Ridge", som handler om en pasifist som blir krigshelt! Hele 75 liv (fra hans eget infanteriregiment) reddet Doss under slaget i Stillehavet. Det er helt unikt.

Mel Gibson var definitivt en av de aller mest talentfulle actionskuespillerne i Hollywood på 1980- og 1990-tallet. Han har også vist seg å være en meget dyktig og visuelt sterk regissør. Siden debuten med den patosfylte "Braveheart" (1995)

har Gibson tatt på seg stadig nye utfordringer. På grunn av Gibsons mange kontroverser som privatperson har det vært vanskelig for ham å finansiere prosjekter i Hollywood de siste årene. Desto mer hyggelig er det å se at Gibson fremdeles kan sine kunstner. "Hacksaw Ridge" fikk stående applaus da den hadde premiere i Los Angeles i høst.

Filmen har kristne undertoner, men ikke på en forkynnende måte. Manus er basert på de unike heroiske handlingene til menig Desmond Doss (1919-2006), som faktisk selv medvirker i filmen (i et intervju helt like før rulletekstene flimrer over skjermen) og forteller om filmens begivenheter med sine egne ord. Faktisk er Desmond Doss den første amerikanske soldat som av samvittighetsmessige årsaker har fått

slippe å bære våpen og blitt tildelt Medal of Honor.

Handlingen starter med oppveksten i Lynchburg, Virginia, hvor den kristne familien Doss bor. Brødrene Desmond og Hal havner stadig i slåsskamp. En gang skader Desmond sin bror stygt med en stein. Dette traumatiserer Desmond og får han til å tenke og reflektere dypt, og føre til at han senere blir pasifist, men likefullt er han patriot. Etter at Japan angriper Pearl Harbor i desember 1941 erver han seg i hæren og ønsker sterkt å kjempe mot japanerne i Stillehavet. Med nød og neppe får han spesialtillatelse til å slippe våpentrening på rekruttskolen. Han må også gjennom en krevende militær rettsak for å få lov til å reise til kampene i Stillehavet og delta aktivt som sanitetsarbeider.

Får til Desmond, som har tjenestegjort i kampene mot tyskerne under Den første verdenskrig, må også legge inn et godt ord for sin sønn.

Desmond Doss deltar i flere slag i Stillehavet. Men det er under kampene ved Okinawa våren 1945 at han gjør sin ekstremt heroiske innsats for sine medsoldater. Slaget om bakketoppen Hacksaw Ridge er sterkt og rått skildret av Gibson med både bomber, miltraljører, flammekastere og endatil bajonetter. Filmen får tydelig frem hvilket enormt press på de amerikanske soldatene i frontlinjen dette må ha vært. Som filmskaper er Gibson fremragende på å få frem verdier som oppofring, frykt og heltemot. Ettersom sanitetssoldaten Doss ikke bærer skytevåpen kan han fokusere enda mer på å redde medsoldatene. Her er også

en riktig så nervepirrende scene med Doss, som søker tilflukt i de underjordiske tunnelene, hvor japanske soldater ennå befinner seg.

“Hacksaw Ridge” er en sterk krigsfilm, som ikke bare får vist brutaliteten på slagmarken, regissør Mel Gibson får også frem viktigheten av å kjempe heroisk, samt de sterke båndene som soldater utvikler i kampens hete. Skuespill, så vel som det tekniske håndverket er også strålende gjennomført. Andrew Garfield gjør en Oscar-verdig prestasjon i hovedrollen, og Hugo Weaving som sliter med traumer etter første verdenskrig gjør også en fin rolle som hans far. “Hacksaw Ridge” er en film man ikke glemmer så fort. Iblant kan man som publikum nesten kjenne fysisk på krigens redsler.

Interaksjon skap

En terrorhandling inntreffer et sted i Telemark. Hvordan håndterer politi, forsvar, sivilforsvar, fylkesmann og andre beredskapsaktører en slik hendelse?

er tillit

Hele ledergruppen under øvelsen samlet på trappa til ledelsesbygget til HV-03 på Heistadmoen.

TEKST: HV

I oktober gjennomførte Telemark og Buskerud heimevernsdistrikt 03 en «table top» for regionale aktører i «beredskapsfamilien», som møtes jevnlig på Heistadmoen. En av hensiktene er å kunne diskutere fritt rundt aktuelle problemstillinger og scenarier relatert til situasjoner i fred, krise og krig med tanke på å avklare roller, ansvar og myndighet, herunder de muligheter og de begrensninger som beredskapsaktørene har. Vel så viktig er det å møtes ansikt til ansikt for å bli kjent.

LOKALT TERRITORIELT ANSVAR

Heimevernets distriktssjefer ivaretar det lokale territorielle ansvaret (LTA) på vegne av sjefen for Forsvarets operative

hovedkvarter. LTA omfatter militær forsvarsberedskap, bistand til det sivile samfunn og ledelse av militære operasjoner.

Dette innebærer planverk for sikring av militære nøkkelpunkter og sivile objekter samt planer for støtte til andre militære operasjoner. LTA innebærer blant annet en tett koordinering mot totalforsvaret – herunder koordinering med fylkesmenn, politimestere, sivilforsvaret og andre beredskapsaktører, slik at nødvendig støtte til / fra det sivile samfunn kan ivaretas og koordineres i fred, krise og krig.

KOMPETANSEBYGGING

Interaksjon, kjennskap og tillit er tre stikkord som sjef for HV-distrikt 03, Per

Kristian Dahl, mener er karakteristiske for det sivil-militær samarbeidet i hans teig.

Oberstløytnanten er særdeles opptatt av samarbeidet med sivile beredskapsaktører.

FORSTÅELSE.

-Det er viktig at vi møtes, ser hverandre i øynene og snakker fritt rundt vanskelige tema, altså utvikler forståelse. Vi utvikler personkjemi og vi bygger kompetanse. Samfunnssikkerhet og beredskap favner mange og mye og er komplekst, ikke minst med hensyn til å forstå hverandres roller, fagfelt, «stammespråk» samt kulturelle forskjeller etatene imellom. For meg personlig er sivilt-militært samarbeid særdeles givende, og fellesnevneren er jo trygghet for befolkningen, mener oberst-

HV distriktssjef HV 03, Per Kristian Dahl.

Tom Kjær, sjef for Telemark sivilforsvarsdistrikt.

løytnant Per Kristian Dahl.

GULL VERDT!

Tom Kjær har siden høsten 2014 vært sjef for Telemark sivilforsvarsdistrikt. Han setter stor pris på å kunne delta på beredskapsseminarene i regi av Telemark og Buskerud heimevernsdistrikt 03.

-Sivile som militære beredskapsaktører er avhengig av hverandre, ettersom sikkerhet og beredskap er et felles anliggende som skal løses i fellesskap. Du kan vel egentlig si at aktørene lever i en form for symbiose!

FELLES ARENA.

- Forsvaret, beredskapsorganisasjonene og det sivile samfunn skal kunne jobbe sammen på samme arena, når krisa

treffer. Derfor er det viktig at vi har kjennskap til våre organisasjoners muligheter og begrensninger før krisa inntreffer, og det gjøres blant annet gjennom å møtes jevnlig, gjennom beredskapsplanlegging og øvelser. Og sist, men ikke minst er det viktig med personlig kjennskap, slik at vi kjenner ansiktene til vedkommende «i den andre enden av telefonrøret».

REVITALISERING

Distriktssjefen, med en fortid som offiser i Luftforsvaret, er glad for at totalforsvarskonseptet revitaliseres i det offentlige bevissthet.

- Konseptet har ligget brakk noen år, også i Forsvaret, der operasjoner utenlands på sett og vis har overskygget vårt nasjonale perspektiv og hjemlige behov.

Men den sikkerhetspolitiske utviklingen de siste årene i våre nærområder samt innslag av blant annet terror, tilsier at nasjonen må tenke hjemlig beredskap og samfunnssikkerhet i et helhetlig perspektiv, som altså inkluderer en hel rekke aktører.

- Aktørene må møtes, slik som på Heistadmoen. Her kan vi dele, og få tilgang til gradert informasjon, som gjør det enklere å ha et felles situasjonsbilde og dermed si noe om hvordan dette vil påvirke jobben aktørene skal gjøre. Dette er gull verdt!

NATO SHAPE – OR-korpset

Jeg viser til artikkel publisert 11. desember 2016 på BFO sin Facebook-side. Artikkelen beskriver erfaringene OR-korpset har med å tjenestegjøre i NATO SHAPE.

Videre sies det at i NATO er OR-korpset under OF-korpset. Jeg tjenestegjør selv i NATO HQ SACT og har ikke den samme erfaringen-vert imot.

Jeg jobber i et internasjonalt miljø med offiserer på høyere nivå som viser meg respekt og tillit på grunnlag av hva de har sett jeg kan og hva jeg gjør.

Jeg er fast fenrik, men da jeg begynte som Administrasjonsassistent for NOR NLR NATO HQ SACT tok jeg på meg kvartermester-distinksjonene for å ha samme status som mine kollegaer som gjør samme type jobb, som OR.

Dette har gitt meg tilgang til kurs, messen, vennskap og andre muligheter som man får som OR i NATO HQ SACT.

Jeg har ikke angret en dag. Søknad om konvertering til OR er fremsendt, og jeg ser frem til å få lov til å bli ekspert i mitt fagfelt.

I artikkelen nevnes det at OR-korpset ikke har talerett i møter. Min erfaring er at jeg absolutt har talerett i møter hvor mitt fagfelt diskuteres, mens jeg ikke har det i møter hvor jeg bisetter i følge med høyere offiserer.

Min erfaring er at dette er vanlig praksis både i Norge og i NATO.

Jeg synes det er synd at det å gjøre forefallende arbeid, som å tømme søppel ses på som negativt, da dette også er en viktig jobb.

På Sjøforsvarets fartøyer er jeg vant med at det deles på slikt arbeid. Eksempelvis vil OR personellet tømme søppel på felles-områder, mens OF-personellet tømmer dette på lugaren og i messen. Dette er en naturlig del av fellesskapet og er ikke sett på som nedverdiggende.

For meg er det trist at det å være OR skal være negativt, for det å føle at en ikke blir hørt på jobb er ikke en god følelse.

Vi i OR-korpset skal være spesialister med lang ståsted, og med det: mange års erfaring. Da er det også viktig at organisasjonen evner å bruke denne kompetansen.

Min forståelse av det å være OR er at vi skal ha en egen karrierevei i Forsvaret uten å ta en offisersutdanning.

Vi skal få lov til å bli gode på vårt fagfelt, kunne lede på taktisk nivå og ha muligheten til å utvikle oss innenfor OR rammen.

Det betyr at vi trenger etterutdanning både innen lederskap og fagfelt.

Faglig påfyll er viktig for at vi skal utvikle oss. OR-ene skal ikke ha samme lederutdanningen som OF-ene har; men når jeg ser hvordan OR-korpset utvikles ved NATO HQ SACT så viser det at tjeneste-

gjøring i NATO kan gi deg en utvikling innen lederskap-også for OR-ene.

Ved NATO HQ SACT har vi mentorordninger, mulighet for videreutdanning og fagturer til andre avdelinger i USA.

Senior Enlisted (OR-9) og ledelsen ved hovedkvarteret har stort fokus på også å utvikle OR-korpset ved avdelingen.

De er flinke til å belønne personell som bidrar og gjør en god jobb. Ledelsen har et genuint ønske om at du skal utvikle deg som leder og menneske.

Her har Norge mye å lære! Det at ledelsen tar seg tid til å skrive gode tilbakemeldinger etter at du har bidratt utover det som er forventet ut ifra stillingsbeskrivelsene, gjør at man har lyst til å bidra mer og en føler at en blir sett.

Når en leder tar seg tid til å se personellet sitt og den kompetansen man innehar så får de frem det beste i den enkelte.

Kanskje det kan bidra til at de ikke føler at de er under andre grupper i fellesskapet? Det er viktig å huske på at alle funksjoner er viktige for at en stor organisasjon skal kunne levere, også det å tømme søppel

Katharina Minde Baccерini

Petty officer 2nd class
NLR Norway Admin
HQ SACT, Norfolk VA

Over halvparten av musikkroppen er jenter!

Tradisjonen tro, kom H M Kongens Gardes musikktrupp til Raufoss og til julekonsert.

Halvparten er jenter!

Ordfører Leif Waarum med medalje for æresmedlem i Hedmark og Oppland Gardistforening sammen med presidenten i Norges Gardistforbund Anders Bredesen.

Det var ikke ett ledig sete i salen.

HM Kongens 3. Gardekompani Drill/Musikk gjennomførte en storslagen konsert!

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Det er faktisk den 20. gangen Raufoss og Vestre Toten kommune har gleden av å få en slik flott musikkopplevelse.

Overraskende, og ikke minst positivt, var det også å se så mange jenter i musikktruppen. For en kvinneandel på over 50 % er det ingen andre avdelinger i Forsvaret som kan vise til!

Når Gardene kommer til Toten, er det Hedmark og Oppland Gardistforening med Jon Inge Vesterås i spissen som er arrangør, med god støtte fra kommunen. Gardistene gleder seg til sin opptreden/konsert, og til den gode middagen før konserten. Riskremen er spesielt populær. Under middagen tildelte presidenten i

Norges Gardistforbund Anders Bredesen, Hedmark og Oppland Gardistforenings æresmedlemskap (m/medalje) til ordfører i Vestre Toten kommune Leif Waarum, for hans velvilje og interesse for militærmusikken generellt, men gardemusikken spesielt.

Julekonserten ble spesiell av flere grunner. Musikktruppens dirigent major Eldar Nilsen har dirigert ti år på rad i stapp full sal på Rådhuset på Raufoss, men dette var siste gang. Eldar Nilsen går nemlig av med pensjon i 2017. Han har de 12 siste årene vært musikalsk leder og dirigent for Gardemusikken.

Årets julekonsert var meget variert og holdt et overraskende høyt nivå. Gardistene/musikerne hadde tross alt

ikke vært inne til tjeneste mer enn to måneder, og dette var deres første offentlige opptreden! Og signalkorpset som også var med, hevet opplevelsen enda et hakk denne kvelden. Gardemarsj som åpningsnummer satte stemningen. Deretter fulgte en rekke store og kjente komposisjoner, marsjer og signalmarsjer, gjennomført med bravur. Hver fremføring ble personlig presentert av gardist. Solistene skal også ha ros for prikkfrie fremførelser, enten instrumentalt eller med sang. Da gjenstår det bare å gratulere musikkmajor Eldar Nilsen og Gardemusikken, og takke for en flott opplevelse på Raufoss den 4. desember 2016!

Tyskland tar en lederrolle

Berlin: Merkel-regjeringen har proklamert et definitivt brudd med den forsiktige tyske utenriks- og forsvarspolitikken. Tysklands uvilje mot å delta i NATOs aksjoner mot Gaddafis Libya sjokkerte de allierte, men det rystet også Tyskland at det ble stående alene og fremstod som upålitelig i NATO. Dette var noe av det verste som kunne skje.

Norges forsvarsattache i Berlin, oberst Bjørn Gaute Herlyng. Her fra en øvelse på Rena før avreise til Berlin.

TEKST: TOR HUSBY

Libyasjokket førte til en erkjennelse om at landet må ta skjeen i en annen hånd og bryte med 70 års tilbakeholdenhet. Krimsjokket forsterket dette.

-Den sikkerhetspolitiske utviklingen tvinger Tyskland til å ta et større ansvar enn før. Merkel-regjeringen har fra 2014 inntatt en mer aktiv rolle i Europa enn under den kalde krigen. Da var landet frontlinjestaten og alt handlet om forsvar av eget territorium sammen med allierte, som i stor grad var stasjonert i Tyskland. Murens og Warszawapaktens fall endret dette fundamentalt. I over 25 år har

Tyskland vært omgitt av bare vennligsinnede land og nå er det tyskernes tur til å forberede seg på å komme allierte til unnsetning hvis de skulle bli utsatt for russisk aggresjon. Alle "drar" i Tyskland, som er sentralt i EU og den europeiske delen av NATO. Tyskland føler en sterk forpliktelse overfor sine allierte, har stor innflytelse i NATO og er flink til å bruke alle virkemidler og balansere alle krav som stilles fra forskjellige hold, sier Norges forsvarsattache i Berlin, oberst Bjørn Gaute Herlyng.

NORGE TRENGER TYSKLAND

I Forsvarsdepartementet i Oslo er man

tydelig på at Norge er avhengig av tysk støtte og aksept for å få gjennomslag for våre ønsker i alliansen. Realiteten er at NATO med 28 medlemsland begynner å bli regionalisert, noen vil si marginalisert. Mens landene i Nord- og Øst Europa føler seg truet av Russlands aggresjon, er landene i Sør Europa mer opptatt av flyktningtilstrømmningen fra Afrika og Midt Østen. Noen ønsker også å slakke på sanksjonene mot Russland og forbedre forbindelsene med Putin. At medlemslandene så likt på de sikkerhetspolitiske utfordringer i Europa forsvant med den kalde krigen og utvidelsen av NATO.

Det tyske forsvaret var lenge i forfall og

i Europa

UAV inngikk i den hurtige tyske utrykningstyrken til VJTF-enheten under Noble Jump-øvelsen.

Tysklands forsvarsminister Ursula van der Leyden under Noble Jump øvelsen i Polen sommeren 2015. Begge foto: Tor Husby.

hadde dårlig reaksjonsevne, svak utholdenhet og fungerte ikke særlig godt. Men utfordringene fra Russland har satt fart i politikerne i Berlin. Forsvarsbudsjettet nådde bunnen i 2015 med ca. 1,17 prosent av BNP etter et kvart århundres nedgang fra nesten det tredobbelte. Dette er for lite for et land som skal lede. Nå har Tyskland startet siget oppover, men det er fortsatt langt til man når 2 prosent av BNP til forsvaret, som er NATOs mål. På kort sikt er målet urealistisk og nesten ingen snakker om det. Etter 25 år med reduksjoner og innsparinger er det forståelig nok krevende både å tro på og å planlegge økninger. I Bundeswehr og

andre steder er det uttalt skepsis om man får alle pengene som er lovet.

-Tyskland er som en supertanker som har ligget på en bestemt kurs i et kvart århundre. Det tar tid å skifte retning, sier oberst Herlyng.

SATSER PÅ HÆREN

I 2015 var forsvarsbudsjettet flatt og i 2016 hoppet man over en planlagt reduksjon. Planene frem til 2030 sikter mot en økning på 8 mrd. euro (ca. 72 milliarder kroner) høyere enn dagens. Det er lagt planer for økning av antall soldater fra dagens 185.000 til rundt 200.000 og en tilsvarende økning i sivilt

ansatte. Landmakten får en stor del av de nye midler. Ingen forsvarsgren var så sulteforet som den tyske hæren, som fra 2010 var kraftig rettet mot INTOPS, dvs. Afghanistan, og snart ikke kunne trekkes lenger ned. Nye tiltak går ut på å dreie utdanning, trening og øving mot kampoperasjoner og fylle opp avdelingene fra 70 til 100 prosent utrustning – fra radioer til stridsvogner. I tillegg gjenopprettes flere mindre enheter og en panserbataljon. I 2016 har man seks panserbataljoner med forskjellige varianter av **Leopard 2**. Antallet øker fra 225 til 328, derav et betydelig antall oppgraderes til A7/A7+. De nye **Puma**

Moderne tysk fregatt under bygging (Type F 125).

stormpanservognene er under innføring, en bataljon er allerede operativ og mange av de 30-40 år gamle **Marder**, som skal oppgraderes.

Militær integrasjon med Nederland er langt fremskreden, sier oberst Herlyng. Det mest ekstreme eksempel er en nederlandsk stridsvogneskadron som inngår i en tysk panserbataljon, som inngår i en nederlandsk mekanisert brigade, som inngår i en tysk panserdivisjon. Sammenvevingen gir begge parter positive gevinster. Nederland kunne ta sine panservogner ut av lagrene og oppgradere dem til tysk standard, mens Tyskland fikk muligheten til å operere større styrker. Fra før hadde man det tysk-nederlandske korpshovedkvarter i Münster, som i dag har personell fra nesten halvparten av alliansen, inkludert et norsk bidrag. Alt i alt er to tredjedeler av hæren i Nederland integrert i den tyske hæren. Tyskland har også tett militært samarbeid med Frankrike (det tysk-franske korpset) og med Polen. Tyskland har også tatt initiativet til økt militært samarbeid i EU.

Det tyske luftforsvaret jobber med å omstille seg fra internasjonale operasjoner til forsvaret av hjemlandet og alliansepartnerne. Man skrur opp trening og øvelser og jobber med å få flere fly på vingene. Operativ status har ikke vært så god. Tyskland og Frankrike har inngått en avtale om kjøp av 4-6 Hercules 330 J, maken til de Norge har. Transportflyene kan være på vingene om ca. fire år og skal ha base i Frankrike. Tyskland leder det multinasjonale UAV-prosjekt MALERPAS der man sikter mot enheter a la **Global Hawk**. Partnerland er Frankrike, Italia og Spania. Fra før av opererer Bundeswehr et spekter av UAVer, blant annet **Alladin**, **Heron**, **Luna** og **KZO**.

MARINEN STYRKES

Den tyske marinen har dreid seg fra hovedsakelig fra kystoperasjoner til aksjon på verdenshavene. Fire store F125 fregatter på 7.100 tonn nærmer seg fullføring, mens minst fire nye store fregatter planlegges. Arbeidsbetegnelsen blir MKS-180. De fire F125 fregattene, av **Baden-Württemberg**-klassen, koster

over 2,4 mrd. euro (nærmere 20 milliarder kroner) uten våpen. Den første blir operativ i 2017. Størrelsen tilsier at de egentlig er destroyere, men marineledelsen velger å holde fast ved fregattbetegnelsen. De er designet til 24 måneders sammenhengende utenlandsdeployering uten vedlikehold ved verft eller retur til hjemmehavn. (Wilhelmshaven)

Men det tradisjonelle operasjonsområdet Østersjøen er ikke glemt, og har fått økt fokus de siste årene. Fem korvetter skal anskaffes og det vurderes å øke ubåtflåten fra seks til åtte. Dersom Norge kjøper ubåter fra Tyskland, er det meningen at disse skal være like de tyske og at det skal være tett samarbeid om alt fra anskaffelse, utdanning og logistikk til drift.

Tyskland hadde i 2016 seks panserbataljoner med forskjellige varianter av Leopard 2. Antallet øker fra 225 til 328, derav et betydelig antall oppgraderes til A7/A7+

Griller i friluft

Leverandør til
Forsvaret
lev-nr. 172796

Flere modeller på www.friluftprodukter.no

Grillene er laget av 2 mm syrefast stål. Ytterkappe i 3 mm. korténstål. Forventet levealder 20-30 år. Dobbel ytterkappe gir lav overflatetemperatur (ingen brannskader). Solid konstruksjon som er nærmest umulig å ødelegge. Svært lite behov for vedlikehold. Asketømming etter 4-5 år.
post@friluftprodukter.no tlf. 938 09 598 / 913 50 510

 friluft
FRILUFTSPRODUKTER AS

NH-90 EN LIVSTRUENDE FLAUSE

Det skriver nå avisa Nordland. Og de tenker da på de varierte oppgavene et helikopter på Kystvaktfartøy og fregatter har ved nødstilfeller til havs. For Kystvakta og for Marinens fregatter er jo situasjonen helt tragisk. De har i 9 år seilt uten en svært viktig ressurs om bord, og har således ikke vært operative!

Nå skal det sies at Norge i slike anskaffelses-prosjekter er verdensmestere i avanserte kravs-spesifikasjoner, samt å komme med hundrevis av tilleggs-krav, noe som er svært utfordrende for produsenten. Men når vi nå 9 til 10 år etter planen, får vite at de NH-90 maskinene vi har bestilt, ikke kan operere til havs under dårlige værforhold, der helningen på dekket kan bli for stor, da er katastrofen total. Det skal i tillegg være problemer med radarsystemene på helikoptret. Offisersbladet planlegger en oppfølger/artikkel på dette!

Einar Holst Clausen

DEBATT

Tankesmien Agenda gjennomførte en debattrunde med tema NATO - hva nå med norsk forsvarspolitik? Torgeir Larsen, kabinetsjef for NATOs generalsekretær innledet med et blick inn i NATOs indre liv. Andre paneldeltagere var Julie Wilhelmsen, seniorforsker NUPI, Kate Hansen Bundt generalsekretær i Den Norske Atlanterhavskomiteé og generalmajor Odin Johannessen, generalinspektør for Hæren.

Man kom raskt inn på bekymringen for den ustabile sikkerhets-situasjonen i Europa, og større deler av verden, Russlands annektering av Krim-halvøya og press mot Ukraina, utviklingen i Syria med Russisk deltagelse mot opprørsgrupper og delvis mot ISIL, NATO-landet Tyrkia med sin geo-strategisk viktige plassering og hær på over 500.000 mann - koblet mot en tilnærming mot Putin/Russland, valget av Trump som president i USA og hans negative uttalelser om NATO, Kina som en betydelig maktfaktor, for å nevne noe.

Generalmajor Odin Johannessen presiserte at Norge helt fra etterkrigstiden har vært avhengig av å være i en allianse (NATO) for å kunne forsvare seg ved krise/krig.

Julie Wilhelmsen pekte på et tankekors, nemlig at Kina og flere andre land i verden med muslimsk flertall i befolkningen, reagerer stadig skarpere på den vestlige verdens liberale levemåte. Flere land anklager til og med FN for å kun bygge opp under den liberale levemåte. På toppen av dette kommer de radikale muslimske terrororganisasjoner, med grusomme aksjoner verden over.

Einar Holst Clausen

RUSSLANDS NYE STRIDSVOGN-STYRKE

Den nye T-14 Armata er av flere analytikere vurdert som den mest avanserte stridsvognen Russland til nå har bygget, og at den er helt på høyde med moderne Vestlige stridsvogner. Tyskland har tatt utfordringen, og begynt oppgradering og modernisering av sine Leopard 2, for å gjenerobre tronen som den beste stridsvognen i verden.

Prisen på Armata er meget høy, noe som sammen med en anstrengt økonomi i Russland, nok vil føre til at det ikke blir bygget et stort antall T-14. I følge uoffisielle kilder koster nemlig en T-14 ca. 400 millioner rubler, noe som er omtrent 70 % mer enn for en U.S. M-1 Abrams. Stridsvognsfabrikken Uralvagonzavod hevder at de kan bygge 330 T-14 Armada innen 2020.

Alternativet er at Russland fortsetter å kjøpe T-90AM (4,5 millioner dollar pr stk), eller utvide moderniseringsprogrammet på sine store mengder T-72 (B3M). En oppgradering som vil koste 35 millioner dollar (150 T-72B til B3M standard). I følge Izvestia inkluderer oppgraderingen en ny 2A46M5 125-mm kanon, nytt siktesystem (Sosna-U) som er samstemt med 1A40-4 avfiringssystem, nytt ballistisk datasystem, uavhengig PK PAN sikte til stridsvogns-kommandøren med eget termisk bilde, nytt «Relikt» reaktiv pansring, ny motor på 1.130 hk, ny automat girkasse, forbedret drivaksel og ryggekamera for vognfører. Alt dette for en lavere pris enn for en ny T-90. Da gjenstår det å se hva Russland kan ta seg råd til i fremtiden.

Janes Defence Weekly/George Winston

TET-OFFENSIVEN

I 1967 var det nordvietnamesiske kommunistpartiet splittet i synet på den pågående krigen. Men til slutt ble det den mer militante og maoistisk orienterte fløyen som tok kontrollen og gikk inn for å vinne krigen med militære midler. Vietnamesisk nyttår på natten til den 31. januar 1968 ble valgt som starttidspunkt for deres nye, omfattende offensiv.

Av TROND SÆTRE

Têt-offensiven (Têt: nyttår) var ikke noe enkeltstående slag, men heller en serie med trefninger som fant sted i tre faser fra nevnte dato fram til den 23. september samme år. De mest optimistiske militære lederne håpet at den populære kommunistlederen Ho Chi Minh skulle få se en nord-vietnamesisk seier i sin egen levetid (han døde i 1969). Men Ho selv advarte mot det han regnet som en urealistisk angrepsplan.

Planen var at den nord-vietnamesiske hæren først skulle angripe grenseområder i Sør-Vietnam for å trekke de amerikanske styrkene ut av byene. Deretter skulle opprørsbevegelsen FNL angripe byer i Sør-Vietnam. En håpet at dette ville føre til at sivilbefolkningen gjorde opprør mot amerikanerne og den sørvietnamesiske regjeringen.

Mye gikk galt med denne planen alt før begynnelsen. Den 29. januar ble fire sør-vietnamesiske byer angrepet, mer enn et døgn før hovedoffensiven; amerikanerne og sør-vietnameserne var dermed advart. Det andre store feilgrepet var å tro at sivilbefolkningen så lett ville vende seg mot Sør-Vietnams regjering og hær. Særlig framferden i byen Huê vekket oppsikt. Angrepet den 31. januar kom overraskende, og forsvarerne måtte trekke seg ut av byen etter kort tid. Deretter igangsatte de nordvietnamesiske styrkene en klappjakt på «folkefiender» i byen, inkludert embetsmenn, religiøse ledere og utlendinger. Folk kunne bli henrettet bare på det grunnlag at de «hadde vist en dårlig holdning» til okkupantene. FNLs justisminister Tru'ông Nhu' Tang tok senere avstand fra massakrene i Huê. Han kalte det for «en av disse forferdelige, spontane tragediene som uunngåelig følger en krig», og skyldte på dårlig disiplin.

På grunn av Huê's status som en viktig kulturbetydning nøyte amerikanerne med å ta i bruk sine mest voldsomme våpen. Her var blant annet det keiserlige palasset fra Nguyen-dynastiet. Derfor måtte amerikanerne ta byen gate for gate, noe som er årsaken til at gjenerobringen tok lenger tid her.

Huê var den ene av to byer der kampene ble langvarige under den første fasen. Den andre var Saigon. Som Sør-Vietnams hovedstad og Vietnams største by totalt var det naturlig å sette inn flere styrker her. Men i tillegg til den feilaktige politiske analysen, hadde Nord-Vietnam også gjort en feilaktig strategisk analyse. Amerikanerne var langt mer mobile

enn antatt, og greide raskt å vende tilbake til byene etter de innledende kampene i grenseområdene.

Ettersom målet i første omgang ikke var erobring, men heller å oppildne et folkelig opprør, prøvde ikke angriperne å ta hele byen, men nøyde seg med noen utvalgte politiske og militære mål. Allerede natt til den 31. januar gjennomførte FNL et angrep på den nye, amerikanske ambassadebygningen Sprengningsekspert lyktes med å lage hull i muren, og angriperne kom seg inn. Amerikanerne fikk forsterkninger, og i de påfølgende kampene ble 18 av de 19 deltagende FNL-soldatene drept, mot fem av amerikanerne. Aksjonen ble likevel ansett som vellykket av nord-vietnameserne, bare fordi deres folk faktisk hadde greide å gjennomføre et angrep på amerikanernes tungt befestede ambassade.

Også slaget om Khe Sanh, en av de lengste og blodigste i Vietnamkrigen, blir regnet som et viktig kapittel i historien om Têt-offensiven. Også den begynte tidligere enn resten av offensiven, allerede den 21. januar, men det var planlagt slik. Angrepet skulle ta oppmerksomheten bort fra hovedoffensiven. Like etter midnatt ble den amerikanske garnisonen i Khe Sanh-distriktet utsatt for et voldsomt artilleribombardement fra Vietnams Folkehær. Den amerikanske kommandøren for de amerikanske styrkene i Vietnam, general William Westmoreland, hadde forutsett et angrep her, og forsterket og klargjorde garnisonen i god tid før den 21. januar. Likevel varte beleiringen i 77 dager. Fordi forsyningene måtte være luftbårne, nølte amerikanerne med å sende forsterkninger, og satset i stedet på massivt luftbombardement; i en periode ble det sluppet ned 5000 bomber om dagen i området rundt. Da de amerikanske bakke-

styrkene ankom i april, møtte de lite motstand fra de utslitte og herjede beleiringsstyrkene. Nord-Vietnam prøvde å framstille beleiringen som en seier fordi de hadde oppholdt amerikanske styrker som kunne vært satt inn i kampene lenger sør. Men tapet var stort; et sted mellom ti og femten tusen falne på nord-vietnamesisk side, i tillegg til 250 drepte amerikanere.

De viktigste slagene i Têt-offensiven fant sted på vinteren og tidlig på våren, men kampene fortsatt som sagt til september. Den 4. mai innledet Nord-Vietnam fase to av offensiven, med en ny serie angrep over hele Sør-Vietnam. Men denne gangen var både amerikanerne og sør-vietnameserne bedre forberedt, og de fleste angriperne ble avskåret. Likevel greide 13 FNL-bataljoner å trenge inn og herje i Saigon. I samband med fase to ble også amerikanerne påført et av sine største nederlag under krigen, da Westmoreland, så seg nødt til å evakuere den amerikanske basen i Kham Duc nær grensen mellom sør og nord.

Nord-Vietnams plan om å få befolkningen i sør på deres side, var slått grundig feil. Men de fortsatte med en fase tre i Têt-offensiven fra og med den 17. august. Denne gang var angrepsmålet grensebyer som de angrep i et forsøk på å ta oppmerksomheten bort fra de store byene. Likevel ble det nye angrepet på Saigon i fase tre slått raskt tilbake, og etter å ha kjempet i fem uker uten å oppnå noen av sine strategiske mål, trakk nord-vietnameserne seg tilbake. En ting oppnådde de likevel: Ettersom de (ofte) direkte sendte tv-bildene fra offensiven nådde den amerikanske offentligheten, ble krigen stadig mer upopulær hjemme i USA. For amerikanerne ble det stadig klarer at det som foregikk i Vietnam var full krig, og ikke bare en begrenset konflikt.

VIL NORSKE FLYELEVER I FREMTIDEN FLY SAAB GRIPEN-BASERT TRAINER PÅ FLYSKOLEN I USA?

I løpet av et år på flyskolen på Bardufoss, får flyelevene "basic" opplæring på skoleflyet Saab Safari, for så å reise til USA og videreutvikle seg til jagerflygere på tomotors jet skolefly av typen T-38 Talon. Dette skoleflyet er tilnærmet lik F-5 jagerflyet som Norge opererte fra 1966 til 1990 (noen fløy på Rygge til 2000). T-38 Talon skoleflyene er i dag høyst modne for utskifting, og konkurransen blant flyprodusentene er i gang!

Northrop Grumman og Raytheon er blant tilbyderne, men Lockheed Martin sin Trainer T-50 er en sterk kandidat. Men det er i følge Offisersbladets kilder også Saab/Boeing sin T-X Trainer! Saab og Boeing har gått sammen og på rekordtid (1 år!) produsert en prototyp, som har testflyet med gode resultater. Dette enmotors skoleflyet er mye basert på JAS Gripen konstruksjon/teknologi, men Boeing har brukt sine erfaringer med F-18, og skoleflyet har blant annet fått T-hale. Boeing/Saab sin T-X Trainer, tilbyr avansert cockpit med svært god utsikt/oversikt, samt et som de selv sier, «state-of-the-art» bakkebasert øvings- og vedlikeholdsvennlig design.

US Air Force vil etter all sannsynlighet avgjøre hvem som vinner konkurransen i løpet av 2017. Om Saab/Boeing skulle bli USAs fremtidige skolefly, er det unektelig litt spesielt. Våre fremtidige piloter vil da få grunnutdannelsen på det svenske Saab Safari skoleflyet i Norge, og jet-utdanningen på flyskolen i USA, vil de kunne få på Saab/Boeings T-X Trainer, et fly som har mye JAS Gripen i seg. Tilbake i Norge skal de fly F-35, som «konkurrerte» ut nettopp JAS Gripen. :-)

Einar Holst Clausen

Saab JAS Gripen og Boeing F18.

The Northrop Grumman-built T-38C Talon.

ab Boeing TX Trainer.

NORSK STYRKESJEF I SNMG1

Fregatten KNM Roald Amundsen har startet sitt oppdrag som kommandofartøy/flaggskip i SNMG1 (Standing NATO Maritime Group 1). Fregatten var på snarvisitt i Oslo/Vippetangen i midten av januar, før turen gikk til København og videre til operasjonsområdet i Nord-Atlanteren. Der skal den være kommandofartøy for en maritim styrke på ytterligere 3-4 fartøy, med norsk styrkesjef flaggkommandør Ole Morten Sanquist. Det er tredje gang Norge har kommandofartøyet og norsk styrkesjef.

Nytt denne gang, er at oppdraget varer et helt år. KNM Otto Sverdup skal overta etter et halvt år. Skipssjef på KNM Roald Amundsen under deltagelsen i SNMG1, er kommandørkaptein Eivind Kvalvåg. Under oppholdet i Oslo, var forsvarsminister Ine Eriksen Søreide og Forsvarets ledelse, samt media invitert til en orientering om oppdraget (én åpen og én lukket brief). Statsråden sa at Norge over tid hatt en tydelig profil i NATO for å styrke oppmerksomheten om NATOs strategisk viktige havområder. Dette norske bidraget understreker vårt engasjement, og at Norge tar ansvar for byrdefordeling i alliansen. Norge er en maritim nasjon som er avhengig av at NATO kan operere i våre områder, sa hun.

Einar Holst Clausen

Fregatten KNM Roald Amundsen til havn i Oslo klar for NATO-opppdrag.

Fregatten tok imot besøk før avreise.

FMIN, styrkesjef og skipssjef på dekk.

NATO-plaketten som viser at fartøyet er under NATO-kommando.

Parade for FMIN som ankommer KNM Roald Amundsen.

BFO er best på forsikring for militært ansatte

- også det med liten skrift

Sjekk forsikringsordningene på **www.bfo.no**
Du vil spare mye ved å melde deg inn i BFO.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

RUSSERNE FLYR

17. november kom to Tupolev Tu-95MSM (NATO-bet. Bear) strategiske bombefly fra hjemmebasen Engels (ved Volga, en bit nord for Volgograd/Stalingrad) over Kolahalvøya og rundt Nordkapp. De fortsatte sørover langs Norskekysten og videre sørover forbi Storbritannia til de tørnet østover ved Gibraltar og inn i Middelhavet. Der avfyrte de Kh-101 kryssermissiler mot mål i Syria, før de fortsatte videre østover. Eskortert av Flanker jagere fløy de over Syria, Irak, det nordlige Iran og over det Kaspiske hav, og hjem til Engels.

Toktet var således en gjentakelse av et tokt 20. november 2015, da to Tupolev Tu-160 (NATO-bet. Blackjack) fløy samme rute, da med en mellomlanding på Kola-halvøya, og avfyrte Kh-55 kryssermissiler over Middelhavet mot syriske mål, før de fortsatte østover og hjem til Engels. De to toktene demonstrerte dermed hvordan luftrom nær Norge kan bli involvert, i fremtidige russiske flyoperasjoner mot mål i eksempelvis Midtøsten eller det nordlige eller vestlige Afrika. Avhengig av hvilke aktører som måtte ønske å motsette seg slike operasjoner, og med hvilke midler, kan norske nærområder således bli mer eller mindre direkte

Tupolev Tu 160 Blackjack fulgt av en SU 27 Flanker.

Tupolev Tu 95 MSM.

trukket inn. De to toktene er de eneste som er kjent på denne ruten, via internasjonale kilder. Uten at vårt FD kan ses å ha informert om hva som har foregått.

FLERE BLACK HAWK MIKE

Sikorsky UH 60 Black Hawk.

USAs forsvar har nå mottatt sin Sikorsky UH-60M Black Hawk nr. 1000, og leveransene fortsetter. Det handler foreløpig om ca. 800 UH-60M og ca. 200 MH-60M. "Mike"-versjonen av Black Hawk er den første versjonen som er heldigitalisert fra grunnen av, mens en del tidligere Black Hawk'er er oppdatert med blant annet digital "glasscockpit". USA har nå ca. 2200 Black Hawk av forskjellige versjoner. I desember 2010 kontraktet svenskene 15 UH-60M Black Hawk. Kjøpet gikk som FMS (Foreign Military Sale) og prisen for de 15 maskinene var den gang 207 millioner dollar.

HOKUM TIL EGYPT

Russisk Kamov Ka 52 Hokum B.

Da salget av to fransk-bygde 21.300 tonn (fullastet) Mistral-klasse helikopterhangarskip til Russland ble kansellert som følge av invasjonen på Krimhalvøya, ble fartøyene solgt til Egypt. Russland fikk tilbake pengene, nærmere en milliard dollar. Russerne var i ferd med å bygge opp en helikopterflåte for fartøyene og

denne flåten er nå under salg til egypterne.

De to Mistral fartøyene heter nå Gamal Abdel Nasser og Anwar al Sadat. En Mistral kan ta 16 helikoptre. Salget til Egypt ser først og fremst ut til å omfatte 16 Kamov Ka-52K (NATO-bet. Hokum, russisk navn Alligator) angrepshelikoptre. Dette er en maritim versjon av Ka-52 som russerne også innfører i sin flåte. Ka-52 er som kjent et meget avansert og kapabelt angrepshelikopter.

De øvrige helikoptrene til de to Mistral'ene ser ut til å bli fordelt på Kamov Ka-28PS SAR (Search and Rescue) versjon, Ka-29PL anti-ubåt versjon, Ka-31 tidlig varslings versjon og Ka-29 for taktisk transport av marineinfanteri. Egypt har fra tidligere kontraktet 46 Kamov Ka-52 av den landbaserte versjonen.

SAAB FOR US ARMY

Saab sin AT4.

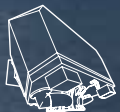
Det amerikanske forsvarsrets DARPA (Defence Advanced Research Projects Agency) har gitt svenske Saab en ca. 15 måneders "single-source" kontrakt for å utrede MOAB (Massive Overmatch Assault Round) ammunisjon for skulderavfyrte våpen. Det handler om meget avanserte, nye løsninger, men vil bygge på Saabs velprøvede 84 millimeter Carl Gustav og AT4 (som ligner på vår M72 men er større).

Prosjektet tar sikte på å studere ammo som er "capable of defeating a wide range of threats - dismounted personnel, hardened structures, moving vehicles, armour, and unmanned aerial systems" og "capable of being fired as a shoulder-launched or vehicle-mounted weapon; capable of first-party targeting or receiving targeting information from a networked third party."

SAAB

SOLUTIONS FOR **ANY MISSION**

SEA GIRAFFE
3D RADAR & IFF

**VIDEO SITUATIONAL
AWARENESS** SYSTEM

W-AIS

**HELICOPTER CONTROL
AND INTEGRATION**

**UNMANNED
AERIAL VEHICLES**

**NAVAL LASER
WARNING SYSTEM**

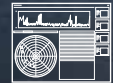

**SHIP CONTROL
SYSTEM**

**FIRE CONTROL
SYSTEM**

COMMS-**ESM**

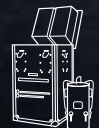
TACTICALL **ICS**

RADAR-**ESM**

CBRN

**MEDICAL CARE
SYSTEM**

**UNDERWATER
SYSTEMS**

France. Your naval partner in the High North

your naval power®

DCNS

Scorpene Norway is the most capable submarine solution for Norway. It is designed to operate in harsh climate and in deep blue water.

DCNS will provide Norway with the latest technological developments, based on existing design. As shown in Australia the French solution has superior stealth capabilities, sonar technology and superior weapon capacity.

DCNS submarine capabilities is proven and tested. Benefits from sea proven Scorpene technology and the latest Barracuda tech.

For more information visit
www.dcnsgroup.com